Cumhuriyet

20 nci yıl sayı: 6815

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 21299-24290

Perşembe 5 Ağustos 1943

Vatikanda Siyasî Faaliyet Gene Arttı

Fevkalâde bir içtima yapan Papalık Meclisi, yabancı mümessillerle müzakere edilen meseleleri tetkik etti — İtalyan kabinesi bugün toplanıyor

Sicilyada şiddetli savaşlar oluyor

İngiliz donanması sahilleri dövüyor - Napoli 36 saatte üç defa bombalandı

Sicilya kıyılarındaki Mihver mevzilerini mütemadiyen bombardıman eden İngiliz donanmasından ağır cüzütamlar ateş açarken

Başkumandan Eisenhower

Karargâhını Maltaya nakletti — Şimalî Sicilyada bir şehir daha alındı

Şimal Afrika Müttefikler umumî karargâhı 4 (a.a.) — Bu günkü tebliğ:

Sekizinci ordu cephesinin bilhassa düşmanın ümidsizce dövüştüğü sol kesiminde çok memnuniyet verici terakkiler

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Millî Şef

Başvekille Hariciye ve Maarif Vekillerini kabul buyurdular

Millî Şefimiz Reisicumhur İnönü, dün sabah saat 10,30 da Kalamıştaki evinden motörle Florya Deniz köşküne gelen Hariciye Vekili Numan Menemencioğlunu nezdlerine kabul etmiştir. Öğleden sonra saat 17,30 a kadar köşklerinde istirahat eden Cumhur Reisimiz, akşama doğru, Başvekil Şükrü Saracoğlu ile Hariciye Vekili Numan Menemencioğlu ve Maarif Vekili Hasan Âli Yüceli toplu bir halde kabul buyurmuşlardır.

Giresunda İnönü günü

Giresun 4 (a.a.) — Reisicumhur İnönünün Başvekil olarak şehrimize gelişlerinin on sekizinci yıldönümü olan dünkü günü Giresunlular sevgi tezahürlerile kutlamışlardır.

Köse İvanof Sofyada

Sofyo 4 (T.P.) — Bulgaristanın Berne elçisi ve sabık Başvekili Georgio Köse İvanof, raporunu sunmak için Sofyaya gelmiş bulunmaktadır.

Sicilyadan radyo ile nakledilmiş bir resim: İşgal altındaki şehirlerden birinde halk tezahürat yapıyor

Şimal İtalyada grev

Milânoda nümayişler devam ediyor, Roma ile şimal arasında muhaberat kesildi

Vatikan 4 (Stefani) — Papalık meclisi bugün Kardinal Maglione'nin riyaseti altında fevkalâde bir toplantı yapmış ve Papalık makamile yabancı devletler arasında görüşülmüş olan meseleleri tetkike memur edilmiştir. Bir buçuk saat süren bu toplantıda meclisin azası olan bütün kardinaller hazır bulunmuştur. Vatikan mahfillerinde bu toplantıya büyük bir ehemmiyet verilmekte ve Papalık meclisinin daha ancak bir kaç gün evvel toplanmış olduğuna işaret edilmektedir.

Torino piskoposu halkı sükûna davet etti

Torino 4 (a.a.) — Stefani: Torino başpiskoposu şehir halkına bir mektub göndererek kendilerini «milletin kurtuluşu» için disiplin ve niyaza davet etmiştir.

Nazırlar meclisi bugün bir toplantı yapacak

Roma 4 (a.a.) — Nazırlar meclisi alınacak mühim tedbirleri müzakere etmek üzere 5 ağustosta toplanacaktır.

Şimal İtalyadaki grev ve nümayişler

Berne 4 (a.a.) — Şimal İtalyadaki sanayi merkezlerinde grevlerin devam ettiği zannedilmektedir.

Milanoda binlerce kişi Dome meydanında toplanarak «derhal sulh istiyoruz» diye bağırmışlardır. Cenova'da limandaki hamallar Badoglio aleyhinde nümayişler hazırlamışlardır. Polis bir çok kişileri tevkif etmiş ve yüzlerce kişi de polisler tarafından kılıcla yaralanmıştır. Floransada «Yaşasın Stalin» diye bağıran bir adam yedi seneye mahkûm edilmiştir.

İtalyanın şimalile Roma arasında muhaberat tamamile kesilmiştir. Telgraf ve telefon işlememekte ve Roma gazeteleri doğrudan doğruya memleketin şimalinden haber alamamaktadırlar. İsviçre ile İtalya arasındaki tren nakliyatı salı günündenberi hemen tamamile durmuştur. Verilen diğer bir habere göre, İtalyada Alman hava kuvvetleri kumandanı Mareşal Kesserling umumî karargâhını şimal İtalyada Verona'ya nakletmiştir.

Üniversite imtihanları iptal edildi

Londra 4 (a.a.) — İtalyan resmî ajansının bildirdiğine göre İtalya Maarif

(Arkası sahife 3, sütun 3 te)

İtalyan Hariciye Nazırı Guariglia

İtalyan Başvekili Badoglio

«İtalya sür'atle barışa gidiyor!»

Badoglio hükûmeti, yapmağa mecbur olduğu sulh için, Vatikan vasıtasile, mümkün mertebe hafif ve elverişli şartlar koparmağa çalışmaktadır

Budapeşte 4 (a.a.) — Anadolu Ajansının hususî muhabiri bildiriyor: Romadan buraya gelen haberler faşizmin tasfiyesinden sonra faaliyetin sür'atle barışa doğru gitmekte olduğu hususunda en küçük bir şüpheye bile yer bırakmıyor. İtalyan gazeteleri bu temayülü açıkça belirtiyor. İtalyan milletinin barışı sabırsızlıkla beklediğine işaret eden Gazetta del Popolo «Harbe sırf bu maksadla devam edildiğini» yazıyor. Bugünkü hükûmetin harbi fazla uzatmıyacağına şüphe yoktur.

Popolo di Roma bir yazısında şöyle diyor:

«Badoglio hükûmeti faşistlerin ilân ettikleri bu harbi kolayca tasfiye edemiyecektir. İtalya harbden şerefle çıkabilmek ve menfaatlerini mümkün olduğu kadar koruyabilmek için fevkalâde bir basiret ve enerji göstermek zorundadır.»

Umumî kanaate göre, İtalyanlarla Anglo-Saksonlar arasındaki harb yakında bitecektir. Bu önüne geçilmez bir hal.

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Suçlu kim?

Harb suçlularının sorguya çekilip cezalandırılması bahsine dair evvelki gün burada çıkan bir yazımda, hâdiseyi, dört yıldır balta üstüne balta yiyen devletler hukuku çerçevesinden mütalea etmeğe lüzum görmiyerek, doğruca sosyal mahiyeti itibarile incelemiştim. Kısaca şunu diyordum:

«Harb, ferdlerin değil, içtimaî şartların zorile meydana gelir. Bu itibarla, bir daha harb çıkmasın düşüncesile bir takım adamları cezaya çarpmak manasızdır. Bu gibi hareketler, milletlerin kalbinde intikam duygularını kamçılayarak yeni yeni harblere tohumluk rolü oynamaktan başka hiç bir netice veremez.»

Adam kesmekle sosyal fırtınaların önlenemiyeceğine dair canlı bir misal olarak da her ihtilâlde bir çok kafalar uçtuğu halde, sırası geldiği zaman yeni ihtilâllerin gene patlak verdiğini söylemiştim.

Vakit arkadaşımızın sayın Başyazarı Asım Us, dünkü yazısında benim fikirlerimi paylaşmıyor. İhtilâllere dair gösterdiğim misalin yazımı zayıflattığını ileri sürerek şöyle diyor:

«Evet, ihtilâlcilerin her vakit kafaları uçurulur. Fakat ihtilâlcilerin kafaları uçurulmakla ihtilâllerin önüne geçilemez diyerek kanunlarında umumî emniyeti bozmağa cevaz veren bir cemiyet de görülmemiştir.»

Burada bir hukuk felsefesi münakaşasına dalmak istemediğimi ilkin açık söylemeliyim. Devletin mahiyeti bahsinde umumî emniyetin korunması işlerile hükûmete muayyen bir şekil vermeyi hedef tutan siyasî veya yarısiyasî faaliyetleri birbirinden ayırd etmelidir. Yalnız şu kadarını söyliyeyim ki siyasî suçlar hakkında idam cezasını doğru bulmıyarak tatbik etmiyen kanunlar vardır. Bunlardan bir tanesi de eski İtalyan ceza kanunudur.

Evet, harb suçluları bahsinde benim gibi düşünmiyen Asım Us, bunların milletlerarası bir mahkeme önünde sorguya çekilip cezaya çarpılması fikrini uygun bulmakla devletlerin hükümranlık hakkı bahsinde de bir yenilik kabul etmiş oluyor. Biliyoruz ki kaza hakkı bir devletin en mukaddes haklarından biridir. Eğer harb açmakla Mussolini bir suç işlediyse, hâdise İtalyada geçtiği ve Mussolini bir İtalyan tebaası olduğu için bunun hesabı da ancak İtalyada görülmek icab ederdi. Kaldı ki sabık Duçe, bir gün kendi memleketinde muhakeme edilerek cezaya çarpılsa bile hâdiseyi hukuk bakımından değil; olsa olsa İtalyan milletini o anda baskı altında tutan iç ve dış tesirlerin mahiyeti bakımından tetkik etmek icab edecektir.

Akşam Başyazarı Necmeddin Sadak dünkü yazısında harb suçlularını cezalandırmak zihniyetile Müttefiklerce tarafsız milletlere verilen notaların sakatlığına işaret ediyor, yüksek prensipler uğruna harbettiklerini söyliyen Demokrasilere tarafsızlık hukukunu baltalayıcı bu hareketi yakıştıramadığını söylüyordu.

Asım Us, «Harb suçlularını cezalandırmak iyidir; yalnız harb suçlusunu

NADİR NADİ

(Arkası Sa. 3. sütun 4 te)

Ekrem Königin muhakemesi

İddia makamı

Maznunun suçunu sabit görerek cezalandırılmasını istedi

Mius cephesindeki harekâtı idare ettiği bildirilen Alman Mareşalı Von Manstein

Ankara 4 (Telefonla) — Sahte varakalar tanzim ve istimali suretile Türkiye hükûmeti namına tayyare sipariş edip İspanya hükûmetine satmaktan suçlu Ekrem Hamdi Bakan hakkındaki duruşmıya bugün Ankara Ağırceza mahkemesinde devam edilmiş, iddia makamını işgal eden Ankara Cumhuriyet Müddeiumumî muavinlerinden Zihni Betil esas hakkındaki iddiasını söylemiş, Türk Ceza Kanununun 339 uncu maddesi delâletile 342 nci maddesinin birinci fıkrasına tevfikan maznunun tecziyesine karar verilmesini istemiştir.

Ekrem Hamdi Bakan'ın ifadesini hulâsa eden Müddeiumumî muavini Zihni Betil, onun 7/5/943, 18/5/943 ve 26/5/943 tarihli ifadelerinde sırasile «Tayyare alım, satım işini Fuad Baban'la birlikte yaptığımıza dair bir delil serdetmekliğim mümkün değildir. Elimde iddiamı teyid edecek maddî bir delilim yoktur. Hâdisede medhal olduğunu söylediğim şahısların hâdise ile alâkasını gösteren delil ve emarelere malik değilim» dediğine dikkati çektikten ve Ekrem Ham-

(Arkası sahife 3. sütun 4 de)

Ekrem König

OREL DÜŞTÜ

Rus kuvvetleri dün şehre girdiler, sokak muharebeleri oluyor

Kızılordu, Bielgorodda da avcı ve tank tümenlerile yeni bir taarruza başladı

Şark cephesinden resimler: Rus zırhlı birlikleri ormanlar arasında ilerliyorlar

(Telgraflar 3 üncü sahifemizde)

Ortaşarktaki Müttefik orduları

Eisenhower'in İtalyada alacağı neticeleri ve Ege adalarının akibetini bekliyecek

Kahire 4 (a.a.) — Ortaşark Müttefik kuvvetleri kumandanı General Wilson, basına yaptığı beyanatta Müttefiklerin şimdiki halde Almanyaya taarruz için oldukça kuvvetli olduklarını ve ordusunun da her ihtimale karşı hazır bulunduğunu söylemiştir.

Vatikanın himayesinde ve İtalyanın ortasında bir devlet kurulması hakkında dolaşan şayialara dair General Wilson şunları söylemiştir:

«— Almanyayı vurmak için oldukça kuvvetli olduğumuz şu sırada böyle bir şey görmekten nefret ederim.»

General, hali hazırdaki vaziyeti tavzih ederek sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— İleride yapılacak harekât hakkında şimdiden söz söylemek imkânsızdır. Şimdi bütün gözler İtalyaya doğru dönmüştür. İstikbal şu âmillere bağlıdır: Eisenhower'in İtalyada varabileceği şimaldeki en uzak nokta, Almanların gösterebileceği mukavemet, düşman münakale hatlarına karşı yapılabilecek tahribat. Ortaşark bu hâdiseleri beklemelidir.»

Ortaşarktaki kuvvetler tarafından ileride yapılacak harekât hakkında, generalin kaydettiğine göre, her şey Mihverin Girid ve Rodos gibi Ege adalarının etrafındaki kuvvetlerini muhafaza veya hatlarını daraltmak maksadile muhtemel olarak yapacağı ricat hususunda alacağı karara bağlıdır.

Dün Taksimde yeni yapılan tenis kortu, Millî Şefin ikinci oğlu Erdal İnönü tarafından açılırken ve korttan bir manzara

(Yazısı ikinci sahifede)

Askerî vaziyet

Bu harbin yeni bir dönüm hâdisesi

Yazan: Emekli General

H. Emir Erkilet

Şüphesiz Ploesti'nin Liberator tipinde Amerikan uçakları tarafından üç gün evvel vuku bulan yeni bombardımanını konuşmak, istiyoruz. Bükreşin 50 küsur Km. şimalinde Kalas yolunun Kronstadt - Sinaia caddesinden ayrıldığı yerde bulunan Rumanya petrol sanayiinin merkezi Ploesti büyük bir işçi mühendis ve teknisyen şehridir. 1941 ilkteşrin ayında doğu cephesine giderken buradan geçmiş, ve Rumanya petrol üretiminin % 80 ini ve Alman harb petrol ihtiyacının % 30 unu karşılamakta olan Ploesti petrol benzin süzme fabrikalarile petrol kuyularının, cephenin bu kadar yakininde olmalarına rağmen, taciz edilmeden rahat rahat işlemekte olduklarına çok şaşmıştım. Çünkü Rus uçakları o vakit burasını her daim vurmak için Odesadan gidiş geliş ceman yalnız 800 ve Kırımdan 1300-1400 Km.lik bir uçuş yapmak zahmetini göze almaları kâfi geliyordu.

Fakat Alman hava kuvvetleri 1941 haziranında Rusyaya harb açtıkları ilk günlerde Sovyet uçak kuvvetlerini o derece yenmiş, yıldırmış ve yıpratmışlar ki, muharebe hatlarının ilerisine gitmek ve Alman muharebe hatlarının gerilerini bombalamak için kendilerinde artık hiç bir mecal ve hiç bir cesaret duyamıyorlardı. 1941 ilkteşrin ayında Alman cenub cephesile bu cephenin gerilerinde geçirdiğim iki hafta zarfında ne bir tek Rus uçağı gördüm, ne sesini duydum, ne de böyle bir uçağın bulunduğumuz konaklara veya hudud civarlarına bir tek bomba attığını işittim. Yalnız Köstenceyi, bidayette bir iki defa ziyaret etmişler ve bir iki defa bombalamışlardı.

İngiliz uçak kuvvetleri de henüz ne kalite ve ne de sayı itibarile, Ploesti'ye kadar akın ederek Mihverin bu hayati akar merkezini bombalayabilecek kadar gelişmemişti. Amerika da harbe girmemişti. Demek oluyor ki bu gayet lüzumlu ve önemli işi Müttefiklerin başarabilmeleri için harbin dördüncü yılının sonunu beklemeleri icab ediyormuş!.

Ruslara gelince bunlar, bugün Müttefik'erin muazzam yardımları sayesinde, hava kuvvetlerini yeniden düzebildiseler de Ploesti'ye ancak takriben 900 Km. mesafelerde bulunan Rostow ile Kursk dolaylarında bile buraya akınlar tertib etmek kudretini henüz gösterememektedirler.

Onun için Ploesti'yi bombalamak vazifesi gene 9. Amerika hava ordusunun uhdesine düşmüş, bu da Libyada bir Ploesti taklid şehrine karşı aylarla süren talim ve hazırlıktan sonra pazar günü bu işe bir Liberator bombardıman filosu memur etmiştir.

Bu suretle Ploesti benzin tasfiye fabrikalarile bu civardaki petrol kuyularını bombalamağa giden 175 Liberator Amerikan bombardıman uçağından kaçının hedefe vararak ne derece bir zarar ve ziyana sebeb olduğu tamamile malûm değildir. Müttefiklerin bildirdiklerine göre hücum güpegündüz ve çok alçaktan yapılarak elde edilen tahribat pek büyüktür. Almanların söylediklerine nazaran ise taarruz filosu, çok kuvvetli ve hazırlıklı olan Ploesti Alman - Rumen hava müdafaa topçusile bir Rumen av filosu tarafından karşılanarak kısmen dağıtılmış ve ancak bir kısım Liberator uçağı Ploesti imalâthanelerini alçaktan bombalamağa muvaffak olmuştur. Hava müdafaa kulelerindeki topların tesirile bunlardan 36 sı düşürülmüştür. Bir çokları da isabet alarak geri dönüşte muhakkak olarak mecburî inişler yapacakları tahmin olunmuştur. Nitekim bunlardan sekizi Türkiye topraklarına inmiş bulunuyorlar.

Buna rağmen Ploesti bombardımanının bu harbin -Guadalcanar, Attu, Elalemeyn ve Stalingrad ayarlarında- çok önemli bir dönüm noktası olduğunu söyliyebiliriz.

Ploesti'yi bomalıyan Amerikan uçaklarının gidiş ve gelişte topu 3840 Km. katetmiş olmalarına ve haberin de Kahireden verildiğine bakılırsa uçuşun, Ploestiye 1500-1600 Km. mesafelerde bulunan Libya hava üslerinden birinden yapılmış olduğu muhakkaktır. Bu harbin başında uzun mesafeli en büyük bombardıman uçaklarının azamî uçuş yarım kutru 800-900 Km. den fazla değildi. Şimdi ise bu mesafe hem çok artmış, hem de müdafaa silâhları fazlalaşan 4 motörlü büyük ve ağır bomba uçakları av uçaklarının himayesine fazla bir ihtiyac göstermemektedir. Bu iki sebeble bugün bombalanmak ihtimal ve imkânı dışında bulunan bir Avrupa şehri kalmamış gibidir.

Liberator azamî 4 ton bomba taşımakla beraber en büyük uçus mesafesine (3000 mil kadar) malik olan dört motörlü ağır bir Amerikan bomba uçağıdır. Uçankalelerin yükselme kabiliyetlerile sür'atleri ve silâhları Liberatorlardan biraz fazla olmasına mukabil azamî uçuş sahası, yani havada kalmak kabiliyeti Liberatora nisbetle yarıyarıya azdır. Onun için uzak yerlerin bombalanmasında Amerikalılar tercihan Liberator uçağını kullanırlar.

Ploesti'nin yalnız bir defa bombalanmasından tabiî bir şey çıkmaz, onun için bu mevkiin sık sık ombalanmasını beklemek icab eder. Fakat bilmelidir ki Ploesti'yi bombalamak kolay olmayıp zayiatlı bir iştir.

H. E. ERKİLET

Yeni tenis kortları dün açıldı

Dağcılık kulübünün beynelmilel müsabakalar için Taksimde yaptırttığı yeni kortlar dün Vali ve Belediye reisi Dr. Lûtfi Kırdar ve şehrimizin güzide kimselerinin huzurile açılmıştır. Vali, kortun açılmasını Millî Şefimizin küçük oğlu genc tenisçilerimizden Erdal İnönünden rica etmiştir. Erdal İnönü sahanın kordelâsını keserek raketle ilk atışı yapmıştır. Müteakıben Ankaralı ve İstanbullu tenisçiler karışık olarak bir gösteriş müsabakası yapmışlardır.

Müsamere tehiri

Karagümrük yoksulları koruyan kurumdan:

5 ağustos 1943 perşembe günü Suadiye Plâj kazinosunda Suad Gün tarafından verilecek müsamerenin ayni gün ve saatte Kadıköy Fenerbahçe Belvü kazinosunda verileceği ilân edilmişse de hazırlığın henüz ikmal edilmemesi yüzünden müsamerenin 12/8/943 perşembe gününe tehir edildiğini sayın davetlilerimize maalitizar arzederiz.

Zürradan alınan devlet hissesi fiatı

Zürradan alınan devlet hissesi için tesbit edilen fiatların kâfi gelmediği, hatta bu paranın maliyet fiatlarını bile karşılamadığı yolunda bir çok müracaatler vaki olmuştu. Yapılan tetkikler neticesinde, bilhassa orta ve büyük zürra için bu itirazın yerinde olduğu anlaşıldığından Ofis tarafından satın alınacak buğday, arpa, yulaf gibi hububatın mubayaa fiatlarına altı kuruş zam yapılmıştır.

Erik ağacından düşen çocuklar

Fatihte Surab sokağında oturan Alâeddin adında bir çocuk evlerinin bahçesindeki erik ağacından düşerek muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmış, Şişli Çocuk hastanesine kaldırılmıştır.

Çarşıkapıda oturan Ağavni adındaki bir kız da bahçelerindeki erik ağacından düşmüş, başından ve muhtelif yerlerinden tehlikeli surette yaralanmış, Haseki hastanesine kaldırılmıştır.

Şehir haberleri

Denizyolları için yeni bir teşkilât

Münakalât Vekâleti yeni bir kanun lâyihası hazırlıyor

İzmire gitmiş olan Münakalât Vekili Ali Fuad Cebesoy, bugün İzmirden şehrimize gelecektir. Münakalât Vekili İzmir hattını ve liman tesislerini tetkik etmiştir. ...

Ali Fuad Cebesoy bu tetkiklerinden sonra şunları söylemiştir:

«— Denizyollarının bu günkü halile ihtiyaca cevab verdiğine kani değiliz. Bu idareyi o şekilde teşkilâtlandırmak istiyoruz ki hem denizde seyrisefer ihtiyacını mümkün olduğu kadar karşılasın, hem bu idarenin gelecekte azamî randıman almasını temin etsin. Böyle bir teşkilât için tetkiklerimi bitirmek üzereyim. Hemen bir kanun lâyihası hazırlıyacağız. Ege vapuru İzmir hattına verilmiştir. Yeni motörlü trenlerden dördü muhtelif istikametlerden İzmire her gün sefer yapacak ve her biri 200 er yolcu taşıyacaktır.»

Ticaret Vekili Ankaraya döndü

Evvelki gün şehrimize gelen Ticaret Vekili Celâl Said Siren dün akşam Ankaraya gitmiştir. Vekil, şehrimizde bulunmakta olan Başvekilimizle görüşmüş ve son seyahati, bilhassa mahsul alım işleri üzerinde izahat vermiştir.

Ticaret Vekili Haydarpaşa istasyonunda bulunan muharririmizin sorduğu suallere cevaben son seyahatinde gezdiği mıntakalarda mahsul vaziyetinin çok iyi olduğunu ve devlet hissesinin alınması işinin iyi bir şekilde yürüdüğünü, ekmeğin daha ziyade düzeleceğini söylemiş, ekmek miktarının 150 gram daha arttırılacağı ve fiatların 18 kuruşa kadar indirileceği hakkındaki suale cevaben:

«— Bunların da üzerindeyiz» demiştir.

İktısad Vekili Gemlik ve Bursada

İktısad Vekili Fuad Sirmen Gemlik Sungipek fabrikasını ve Bursa Merinos iplik fabrikasını tetkik etmek üzere dün sabah beraberinde Sümerbank Umum Müdürü Hulki Alisbah bulunduğu halde Yalovaya gitmiştir. Vekil Orhangazi yolile Gemliğe gitmiş ve dün Sungipek fabrikasını gezmiştir. Bu meyanda bu fabrika yanında kurulan 200 tezgâhlı çorab fabrikasını tetkik etmiştir.

İktısad Vekili Merinos fabrikasını ziyaretten sonra İstanbula dönecektir.

Bayan Günselinin cesedi memlekete getirilecek

Romada vukua gelen kargaşalıklar arasında, serseri bir kurşunla öldüğünü dün büyük bir teessürle bildirdiğimiz eski İstanbul Vali ve Belediye reisi Muhiddin Üstündağın kızı Bayan Günselinin naşı tahnit ettirilerek yarın tayyare ile İstanbula getirilecektir. Cenaze Asri mezarlığa gömülecektir.

Muhiddin Üstündağ ve refikası bu çok acı hâdiseyi ilkönce, alâkalı makamlara gelen bir haberden önrenmişler ve dün de kendilerine hâdise, derin bir teessürle Romadan hususî olarak bildirilmiştir.

Çok mühim ham madde stokları var

Bazı mühim sanayi müesseseleri İktısad Vekiline şahsan müracaat ederek ellerinde muhtelif ham maddelerden stokları bulunduğunu, bazı maddelerden bir kaç senelik stok mevcud olduğunu, bunların bugünün fiatlarına göre alınıp mal edildiğini, sulh zamanında bu maliyet üzerinden rekabet güç olacağı için bir himaye kurulmasının şimdiden tetkikini istemişlerdir.

İktısad Vekili, Ankaraya döndükten sonra bazı sanayi grupları mümessilleri Ankaraya giderek bu hususta Vekâlete temasta bulunacaklardır.

YARINKİ DÜNYAYA DAİR

Ham maddeler ve devamlı sulh

— 6 — [*]

(Hoover ve Gibson)

Yazan: **ŞÜKRÜ KAYA**

Geçen makalemizin sonunda, Hoover ve Gibsonun fikirlerine dair hulâsa hakkında diyorduk ki:

«Yüksek vasıflı ve mevkili bu iki devlet adamının birleşerek cihan efkârı umumiyesine sundukları teklifleri bir iç politika propagandası veyahud sırf Amerikan ve Anglo-Sakson bencilliğini güden bir gayret diye karşılamak güçtür. Zaten ne böyle emeller gizliyen fikirler onlara yaraşır, ne de öyle sinsi niyetleri taşıyan tekliflere başkaları kanar. Fakat bu hulâsayı okuyanların, cihanı susadığı barışa kavuşturacak çare ve tedbirleri bulamamalarından korkulur.»

Meselâ; ticaret hürriyetine mâni olan engellerden:

1 — Hükûmetin alış verişçiliğinin men'i nasıl tasavvur ediliyor, pek iyi anlaşılamıyor.

Her memlekette içte en büyük alıcı ve satıcı hükûmettir. Son zamanlarda bazı zaruretler yüzünden hükûmetler dış ticarette de en büyük alıcı ve satıcı olmuşlardır.

Bir çok yerlerde vapur, şimendifer gibi taşıt vasıtaları, limanlar, doklar, ormanlar, madenler devletin öz malıdır. Ferdî teşebbüssüzlük veya sermayesizlik yüzünden sanayi devlet tarafından yapılmak zaruretindedir. Yalnız bütçe ihtiyacile değil, siyasal ve sosyal sebeblerle bir çok yerlerde de büyük sanayi millileştirilmiştir. Hattâ şahıs mülkiyetini kaldırarak serveti de, sermayeyi de, ticareti, sanayii de, ziraati de devletleştirme rejimini kabul eden memleketler vardır. Böyle memleketlerin dış ticaretlerini hususî şahıslara devretmeleri nasıl mümkün olabilecektir? Bazı memleketlerin hususî denilen kumpanyaları devletler kadar kuvvetlidir. Böyle teşkilleri olmıyan az sermayeli memleketlerin, küçük sermayeli ve noksan teşkilli tacirleri büyük kumpanyalarla nasıl rekabet edip de memleketlerinin ithalât ve ihracat eşyası hacmini, çeşidini ve fiatlarını nasıl terazileyebilecekler, parasını ve kredisini nereden ve nasıl bulabileceklerdir? Büyük anonim şirketler veyahud her sınıf tacirlerden kurulan ve kurulacak millî birlikler idare, kontrol, işlerde ilgisizlik v.s.; v.s. bakımlarından devlet teşkillerinden çok mu başkadırlar?

2 — Paranın kıymeti, enflasyon muameleleri dışında tamamile bir memleketin istihsal, istihlâk, ithalât ve ihracatile ilgili ve tabiatile her çeşid mala ve her çeşid pazara göre değişen alıcılara bağlı oynak bir mübadele vasıtasıdır.

Altın sikkelerin bile yerine ve zamanına göre kıymetleri ve iştira kuvvetleri değişirdi. Kâğıd paraları ise düşürmenin kolay; fakat yükseltmenin çok güç olduğu her yerde bir kaç kerre daha sabit oldu. Onun milletler arasında değişmez bir kıymet remzi olması halk için de, devletler için de büyük bir kolaylık olurdu. Milletlerarası bir paranın icad edilmek üzere olduğu Amerikadan gelen haberlerden anlaşılıyor. Fakat bu tılsımlı maddenin ne olduğu etrafile bilinmediği gibi «Klearing House» larda karşılaştırılarak imha edilen banka çekleri mi, yoksa karşılığı haznelerde saklı devlet tahvilleri mi, veyahud beynelmilel garantili bonolar mı, kâğıd parası yoksa para kâğıd mı olduğu tetkik edilen bu hulâsada da belirtilmiyor.

3 — Hususî ve tefavütlü ticaret anlaşmaları.

Herkesin istediği zaman malını götürüp satabileceği ve istediğini bulup alabileceği geniş, genel ve daimî bir pazar yeri milletlerarası bir ticaret borsası tasavvur edilmedikçe dünyanın her çeşid mahsullerini ve mamullerini her yerde ayni fiatla ve ayni müsavi şartlar içinde mübadele edilebileceğini mülâhaza kolay değildir.

Müstahsilin her zaman malını alan sağlam paralı, sağlam müşterisine ikramı kendi menfaatindendir. Tefavütlü ticaret anlaşmaları da böyle karşılıklı ikramlardır. Bu ikramları kaldırmak için herkesin malının makul ve âdil fiatlarla satılması, ayni şartlar içinde ihtiyaclarını tatmin edebilmesi sağlanmalıdır.

4 — Şirketler, monopollar, karteller vesair birlikler liberallerden komünistlere varıncıya kadar her iktısad mezhebini kâh silâh, kâh kalkan gibi kullandıkları teşekküllerdir. Bunların istihsalde ve fiat teşekkülündeki tesirleri büyüktür. Bunların devlet haznelerince önemli gelir kaynağı oldukları doğru ise de beynelmilel fiatları her zaman artırdıkları töhmeti haksızdır. Çünkü bazı fili monopollar vardır ki, fiatları artırmada hukukî monopolları kat kat geçerler.

5 — Tarifeler, primler, dampingler yani millî sanayii, millî pazarı, millî parayı, millî işi ve millî işçiyi korumağa müteveccih kurumlar, eğer şahıs menfaatlerine hizmet etmiyorlarsa yabancı baskıların altında ezilmemek kaygusundan doğan tedbirlerden sayılırlar.

Bunlar adeta zalimlerin kavilere karşı kendilerini koruma sistemleridir.

Lord Curzon Lausanne'da kabotaj hakkının Türk bayrağına verilmesini istiyen Türk heyetine, Türk gemilerinin de İngiltere kara sularında hattâ Times nehrinde de kabotaj yapabileceğini hiç gülümsemeden söylemiş ve mükemmel bir İngiliz nüktesi yapmıştı. Liberal mektebin «altta kalan canı çıksın» düsturu kabul ettirilmedikçe fiatlar da birlik, tarifelerde eşidlik, ticaret anlaşmalarında beraberlik güç gerçekleşir. «En ziyade müsaadeye mazhar millet» maddesi bile filiyatta ekseriya kavinin silâhı olmuş, milletlerarası eşidliği ise daima nazarî kalmıştır.

Devamlı sulh hulâsasının ekonomik engeller faslındaki muhaceret meselesi, diğer davalara göre en doğru ve en kesin halledilenidir. Çoğalan milletlerin göçmenlerine ve sığınanlara (mültecıler), yabancı başka milletlerin asırlık baba yurdları peşkeş çekilip de binbir niza ve ıstıraba meydan verilecek yerde cenubî Amerika ve Afrikada geniş ve boş kıt'alara yerleştirilmeleri gidilecek yolların en doğrusu ve en kolayıdır.

ŞÜKRÜ KAYA

[*] Bu yazı serisinin bundan evvelki makaleleri 8, 12, 18 ve 21 temmuz ve 1 ağustos tarihli nüshalarımızda çıkmıştır.

HEM NALINA MIHINA

Yeni uçak mühendislerimiz

Pazartesi günü Yüksek Mühendis okulundan diploma alan gencler arasında beş uçak mühendisi de vardı. Okulun havacılık şubesinin ilk meyvaları olan bu gencleri sevincle, heyecanla selâmlamak gerektir. Gerçi, onlar, ilk Türk havacılık mühendisleri değildirler; onlardan evvel yetişmiş, hatta meslek uğrunda şehid olmuş uçak mühendislerimiz de vardır; fakat bunlar ecnebi memleketlerinde yetişmişlerdir. Yeni diploma alan beş genc ise, Yüksek Mühendis mektebimizin verdiği ilk mahsuldür. İşte onun içindir ki bu beş genci heyecanla selâmlıyoruz. Her sene herhangi yeni bir mahsul pazara ve piyasaya çıktığı zaman, bir takım sevinc gösterileri yapılıyor da, Yüksek Mühendis okulumuzun bu ilk uçak mühendisleri mahsulünü sevincle ve heyecanla karşılamaz olur muyuz?

Okulun muhterem müdürü, yakında Yüksek Mühendis okulunda gemi mühendisliği şubesinin açılacağını da müjdeledi. Geç bile kalmış olan gemi inşaiye mühendisliği şubesinin ilk mahsulünün de yetiştiğini görmek, teknik ilerleme ve yükselmemiz bakımından, bir an evvel gerçekleşmesini istediğimiz bir ülküdür.

O kutlu güne intizaren, diploma alan uçak mühendislerimiz için hükûmetten ve Türk Hava Kurumundan bir dilekte bulunmak istiyoruz. Bu gencleri, artık havacılığın vatanı halini almış olan Amerikaya göndermeliyiz; hem de hiç vakit kaybetmeden.

İlk uçağın icadını Fransızlarla Amerikalılar, hatta yelkenli uçuş tecrübelerile meşhur Lilienthal dolayısile biraz da Almanlar, bir türlü paylaşamazlar. Fransızlara göre, uçak, Clément Ader'in, Amerikalılara göre de Wright kardeşlerin icadıdır.

Uçağı icad şerefi, kime aid olursa olsun, bugün havacılıkta, Amerika, bütün medenî milletlerin ön safında gelmektedir. Bu daracık sütunda, misaller getirerek, isimler zikrederek bu bedaheti ispata çalışmağı faydasız bulurum. Olaylar meydandadır.

Amerika, dünyanın havacılık bakımından en ileri milleti olduğuna göre, Yüksek Mühendis okulunun ilk mahsulünü de tamamile olgunlaştırmak için, Amerikan uçak fabrikalarına göndermek, hükûmetin de, Türk Hava Kurumunun da vazifesidir.

Yalnız bu ilk havacılık mühendislerimizi değil; on yıl müddetle bütün uçak mühendislerimizi Amerikaya göndermeliyiz. Memleketimizde, esaslı bir havacılık sanayii kurmak, uçak ve motör yapmak azminde olduğumuza göre, tutulacak tek çıkar yol, Yüksek Mühendis okulunda yetişen genc mühendislerimizi, Amerikan havacılık sanayiinin çok yüksek tekniği içinde pişirmek, tekemmül ettirmek ve eser de yaratan yüksek mühendisler haline getireceğimiz bu genc unsurlarla Türk havacılığına yeni bir hayat vermektir.

Varlık vergisinin tasfiyesi

Varlık vergisi borçlarının tasfiyesi için Defterdarlık çalışmalara devam etmektedir. Borçları 500 lira olanların vaziyeti tetkik edilmiş, bunlardan bir kısmına 15 günden bir aya kadar ödeme mühleti verilmiştir. Diğer taraftan, borçlarını ödemiyen mükelleflere dair yeni bir liste hazırlanmıştır.

CUMHURİYET

Nüshası 8 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	2250 Kr.	4650 Kr.
Altı aylık	1200 »	2500 »
Üç aylık	650 »	1400 »
Bir aylık	240 »	Yoktur

— Dikkat —

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Manikürcü kızın anlattıkları..

Peride Celâl

Bizim manikürcü kız anlattı. Olduğu gibi nakilediyorum:

— Aman hanımcığım, bir gün bizim dükkâna gelin öyle eğlenirsiniz, öyle eğlenirsiniz ki.. Ben daha yeni girdim ama nazar değmesin çok memnunum. Para iyi, müşteri çok. Bahşiş bol. Zaten birinci sınıf berberlerle başım hoş değildir. Bundan evvel çalıştığım yer öyle idi, patron kendini beğenmişin biri. Bozuşup çıktım. Pek ucuzları da bayağı olur, para çıkmaz. En iyisi ikisinin ortasıdır. Hani şu bar kızlarının, artistlerin, namuslu mu, kötü mü oldukları belli olmıyan güzel hafif kadınların gittikleri berberler yok mu, onlardan geçmemeli.

Bizim dükkân tavanarası gibi biraz basık ama oldukça büyük bir salondur. Sonra temizliğine diyecek yoktur. Patronumuz Rıza Bey genc, güler yüzlü, şirin bir adam. Bütün müşterilerin sırlarını ondan sormalı. Kimin kimi sevdiğini, kimin niçin âşıkından yahud kocasından ayrıldığını, en gizlikapaklı işleri bilir. Bakarsınız müşterilerden birinin yanına sokulur, kulağına birşeyler fısıldar, kadıncağızı fıkır fıkır güldürür. Mizampli için başını malûm işkence aletinin içine sokmuş terliyen, soluyan bir başkasının yanına koşar, dedikodu yapar, oyalar, eğlendirir, bir başkasının başını kalfanın elinden alarak taramaya, bukleleri usta parmaklarile fiskeliyerek düzeltmeğe başlarken hepimizi güldüren hikâyeler, tuhaf tuhaf şeyler anlatır. Çok hoş adamdır dedim ya.. Hani bu arada bize de yetişir, hiç birimizi gözden kaçırmaz, «haydi çocuklar, haydi kızlar» diye, işe sürer. Nazik adamdır Allah hakkı için..

Balo, yahud düğün olacağı günler halimizi sormayın. Her taraftan sesler yükselir:

— Rıza Bey baksanıza şu saçlarıma canım, vallahi bu sefer rengi açık kaçtı.

— Rıza Bey benim saçlarımı siz yapacaksınız, başkasını istemem.

— Rıza Bey benim saçlarım..

— Rıza Bey randevum var. Geç bırakmayın Allahlseverseniz..

Rıza Bey, Rıza Bey, Rıza Bey!.

Hani Beyoğlunda akşamüzerleri saçları, yüzleri pırıl pırıl, kürkler, ipekler içinde gördüğünüz o güzel şahane kadınlar yok mu? Siz onları bize sorun. Saatlerce ne eziyetlere katlandıklarını, ne boyalardan, cilâlardan, makinelerden geçtiklerini bilseniz!. Gencler öyle değil.. Onlar aceleci, sevgililerini bekletmekten, randevularına gecikmekten korkuyorlar. «Aman biraz şöyle kıvırıver de gideyim.», «Aman bir cilâ sür bugünlük yeter..» diye, işi kısa kesip fırlayıp gitmeğe bakıyorlar.

Bakın geçenlerde ne oldu:

Ben işe başlıyalı iki hafta ya olmuş, ya olmamıştı, ne de olsa yeniyim. Bütün müşterileri tanımıyorum. Akşamüzeriydi. İşimi bitirip bir köşeye çekilmiştim. Dinleniyordum. Salon oldukça tenha idi. Bölmelerden birinde biraz evvel tırnaklarını yaptığım çekık yeşil gözlü, tombulca bir kadın oturmuş, saçlarını boyatıyordu. O yumurta sarısı dipleri kararmış, maşadan ucları yanmış kırçıl saçlar biraz sonra briyantinle, boya ile parlıyacak, Rıza Beyin usta parmakları arasında bükülüp kıvrılarak bebek başı gibi güzelleşecekti. Başka bir bölmede uzun boylu, levend bir kadın tırnaklarını bizim kızlardan birinin, başını kalfanın ellerine bırakmış, gülerek hararetli hararetli rumca bir şeyler anlatıyordu. Salonun ortasında bekliyenlere mahsus koltuklardan birinde bir kadın oturuyordu. Dükkânda ilk defa gördüğüm biri. Kırkını geçkin, yalancı sarışınlardan, zamanında güzel olmalıymış, siyah iri gözler, toplu küçük dudaklar, çekme bir burun, uzun bir boy. Ama vücud yağlanmış, etlenmiş, bozulmuş. Çenesinin altında küçük bir çene peydahlanmış, yüzünü biraz oynattı mı alnı, gözlerinin etrafı kırış kırış oluyor. Saçları boyalı. Dipleri kızıllaşmış, uçları platine dedikleri beyaza yakın bir renkte, ellerinde, kollarında pırlantalar parlıyor. Rahat oturuşundan gözlerini süzüp mağrur bir tavırla sigara içişinden zengin, tasasız biri olduğu belli.

Biraz sonra işini bitirerek yanıma gelen bizim manikürcü kızlardan Mari:

— Ne o, bizim Rıza Beyinkine dikkatli bakıyorsun görüyorum, dedi.

Ve tafsilât verdi:

— Güzel kadındır, doğrusu yamandır. Sen ilk defa görüyorsun ama gedikli müşterilerimizdendir. Kocası çok zengin adam, elmaslarına baksana, ne bahşiş verir, ne bahşiş! Tırnaklarını ben yaparım. Para hemen böyle akıyor!. Gelgelelim zengin ama beyi kaba saba bir adammış. İlk buraya geldiği günler. Bakayım kaç senelik müşterimiz! Beş altı sene oluyor, durmadan kocasından şikâyet ederdi. «Kadına muamele etmesini, nezaket, usul adabı bilmez» derdi. Ah Rıza Beyi de bilirsin.. Hanımı teskine çalışır, şakalar yapar, hepimiz de etrafında pervane gibi döneriz Ama sonra başladı bir tuhaf tuhaf, süzgün süzgün Rıza Beye bakmağa, iç çekmelere, sitemlere, nazlara.. Hepimiz anladık işi, katılıyoruz. Bir alay, bir alay.. Ne olacak. Kocası kaba çirkin bir şey' O zamana kadar da pek erkek içine çıkmamış galiba. Rıza Bey bir «iyi müşteridir» diye, iltifat, itibar ettikçe değişti, başkalaştı. Hergün gelir. İster ki hep Rıza Bey saçını yapsın, konuşsun, gülüşsün, cilveleşsin. Anlıyacağın, halbuki bizim Rıza Beyin diline bakma, hani çok namuslu, iyi adamdır, güzel, genc bir karısı, iki de çocuğu var. Çapkınlığı dilinde, çok da familyasına düşkündür, hem bu geçkin karıyı ne yapacak zaten. Halbuki bunun da maksadı başka, bir kere gönlünü kaptırmış. Sonraları Rıza Beyi saçını yaptırmak bahanesile evine istemeğe başladı. Hem de kocası olmadığı zamanlar. Zavallı Rıza Bey darıltmamak, gücendirmemek için, müşteri elden gitmesin diye, işlerini yüzüstü bırakır, söylene söylene çantasını alır gider. Döndüğü zaman yüzü gözü kıpkırmızı, yorgun bitkin... Görülecek şey görülecek..

Mari gözucu ile kadına bakıyor, kıs kıs gülüyordu. Ben de gülüyor, kadına daha dikkatli bakıyordum. Öyle ağır, hanımefendi bir hali vardı ki.. Görünüşe aldanmamalı derler ya ama ne doğru hanımcığım. İnanılacak şey değil. Biraz sonra onun telefonda konuştuğunu duyduğum zaman büsbütün şaşkına döndüm Bugünkü gibi hatırımda, işte telefonda konuştukları:

— Canım ne acele ediyorsun, daha saçlarım kurumadı bile.. En az iki saatlik işim var..

— .....

— Nasıl! Beni dağınık saçlarımla da mı?

— .....

— Vallahi çok şirinsin! Evet, kocam İzmirde, seni çapkın seni!.

Bizimkiler böyle şeylere alışık, şaşırmadılar. Yalnız güzel Rum kadını bizim tarafa bakarak manalı manalı güldü. Meriye:

— E peki bu telefon! diye, sormağa hazırlanıyordum.

Yezid kız gülerek sözümü kesti:

— Zavallı Rıza Bey ne yapsın istiyorsun? Baktı ki kadının elinden kurtulmak için başka çare yok. Ona şaka, lâtife yolu ile dünyada tek erkek kendisinin kalmadığını, kocasının kabalıklarını, çirkinliğini unutturacak daha bir çok nazik, hoş, hem de vakti bol adamlar bulabileceğini anlatı. Kimbilir belki de nasıl bulabileceğinin yolunu bile göstermiştir, bilirsin zeki adamdır. Fena mı böylece herşey iyilikle yoluna girdi. Hem Rıza Bey yakasını kurtardı, hem de bizim salon bahşışi bol, iyi bir müşterisini kaybetmemiş oldu. Şmdi daha sık geliyor. Hele âşıkları değiştiği zamanlar... Hem bütün hikâyelerini, olup bitenleri de tatlı tatlı Rıza Beye anlatıyor.

Peride Celâl

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Uzakşark âleminde

Avrupada Mihverin müşkül bir vaziyete düştüğü ve güçlükleri yenmek için uğraştığı bu sırada Uzakşarkta vuku bulan bazı hâdiseler, Japonyanın kendi durumunu sağlamlaştırmak için bir takım tedbirler aldığını gösteriyor. Bu tedbirlerin birincisi, Birmanyanın ıstiklâlini ilân etmek, ikincisi Hindistan dışında ve Singapurda bir millî Hind hükûmeti kurmaktır.

Japonyanın almış olduğu bu tedbirler, onun herşeyden evvel işgal ettiği sahalarda yerleşmek, ayni zamanda bu işgal sahalarındaki kuvvetleri İngiltereye karşı seferber etmek istediğini anlatmaktadır.

Birmanyada ötedenberi bir istiklâl hareketi vardı. İngiltere de bu hareketin değerini takdir ediyor ve Birmanyalılara İngiliz imparatorluğu camiasında kalmak şartile istiklâle kavuşturmayı vadediyordu. Fakat Japonyanın harbe karışmasına kadar, Birmanyanın bu yoldaki dileklerinden biri de gerçekleştirilmemiş, Japonyanın harbe girip Siyamı aşmasından sonra İngilizler, Birmanyada da dayanamıyarak kolaylıkla ricat etmişlerdi. Bu ricatin en bellibaşlı sebeblerinden biri Birmanya halkile İngiltere arasındaki anlaşamamazlıktı. Buna mukabil, Birmanya haricinde, memleketlerinin istiklâli için çalışan Birmanyalı vatanseverler Japonya ile anlaşmış görünüyor ve Japonları kurtarıcı olarak selâmlamayı tavsiye ediyorlardı. Bunların propagandaları galebe çalmış olduğu için Birmanyalılar İngiltereye yardım etmemişlerdir.

Birmanya, halkının kültür seviyesindeki nisbî yükseklik ve tabiî kaynaklarını temayüz ettiren verimlilik ve zenginlikle tanınmış bir memlekettir. Birmanyalılar ötedenberi hürriyet ve istiklâllerine sahib olmak istedikleri ve bu uğurda savaşatıkları için, İngiliz boyunduruğundan kurtulup Japon boyunduruğuna girmeyi istemiyecekleri şüphe götürmez.

Bu yüzden Birmanyalıların Japon işgaline girdikten sonra hürriyet ve istiklâllerine kavuşmak için bir takım taleblerde bulunmuş olmaları, Japonların da, Uzakşarktaki durumlarını sağlamlamak için bir takım tedbirler almak ihtiyacını hissettikleri için Birmanyanın istiklâlini tanımış görünmeleri muhtemeldir.

Japonları bu şekilde harekete sevkeden en mühim amil, Birleşik milletlerle karşılaştıkları zaman yerli unsurların muzaheretinden istifade ederek mukavemet etmek ve Müttefiklerin taarruzuna karşı gelmektir. Fakat anlaşılan Japonlar bu tedbirin de kâfi gelmiyeceğine inandıkları için işi daha fazla büyütmek istemişler ve Singapurda bir millî Hind hükûmeti kurmak için yardımda bulunmuşlardır. Hindistan dahilindeki milliyetçilerin bütün liderleri mahpus oldukları için Hindistan haricinde bir millî hükûmet kurulması bunlara çok munis gelebilir. Bu millî hükûmetin Hindistan haricinde bulunan Hindlilerden, Birmanya, Malay, Singapur ve Hong-Kong muharebeleri sırasında teslim olan Hind askerlerinden bir ordu kurmak niyetinde olduğuna dair verilen malûmat da, Japonyanın İngiltere ile yapacağı harbe yeni bir mahiyet vermek istediğini gösteriyor.

Birmanyaya verilen istiklâlin hakiki mahiyetile Hindistan dışında kurulan millî Hind hükûmetinin kuvveti ve programı hakkında mufassal malûmatımız yoktur. Lâkin Japonyanın, Avrupadaki Mihvercilerden ümidi keserek kendi başının çaresine bakmağa başladığını tahmin etmek mümkündür ama tekbaşına kalan Japonyanın, İngiltere, Amerika ve Çine, yalnız bu tedbirlerle mukabele edemiyeceğini söylemek de icab eder. Onun için bu tedbirleri, Japonyanın tâli hazırlıkları arasında saymak daha doğru olur.

Ömer Rıza DOĞRUL

Parti Genel Sekreteri şehrimize geldi

Parti Genel Sekreteri Memduh Şevket Esendal dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Macar Başvekilinin oğlu gitti

Bir müddet evvel vazife ile memleketimize gelmiş olan Macaristan Başvekili Dö Kalayın oğlu Ankaradan şehrimize dönerek Bulgaristan yolu ile Peşteye hareket etmiştir.

Sicilyada şiddetli savaşlar oluyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

başarılmıştır. Bir taraftan Katanyanın cenubunda keşif faaliyeti artmış, diğer taraftan da daha içerlerde kıt'alarımız bazı yerlerde kilometrelerce yer kazanmışlardır. Agira ve Catenouva'nın zaptı merkezde durumumuzu kuvvetlendirmiştir. Bu kesimde şiddetli savaşlar olmuş ve düşman ağır kayıblara uğratılmıştır. Almanlar burada ilk defa olarak ölülerini muharebe sahasında bırakarak çekilmişlerdir.

Şimal kesiminde, arazinin arızalı ve sarp olmasına rağmen bazı yerlerde kuvvetlerimiz 10 kilometre kadar ilerlemişlerdir. Şimal kıyı yolu üzerinde bulunan Canonia zaptedilmiştir.

İngilizlerle Amerikalıların kruvazörleri, destroyerleri ve diğer birlikleri adanın şimal ve doğu sahilleri boyunca düşmanın takviye ve iaşe kollarını müessir surette bombardıman etmişlerdir. Müttefik uçakları Napoli'yi 36 saat içinde üçüncü defa olarak şiddetle bombalamışlardır. Bu üçüncü bombardıman Wellington tipindeki İngiliz bomba uçakları tarafından yapılmıştır.

General Eisenhower'in karargâhı Maltada

Londra 4 (B.B.C.) — Bugün ifşa edildiğine göre, General Eisenhower Sicilya harekâtını idare etmek üzere umumî karargâhını şimal Afrikadan Maltaya nakletmiştir. Bu nakil keyfiyeti 10 temmuzda Sicilyaya harekât başlamadan 4 gün evvel vuku bulmuş ve bütün harekât buradan idare edilmiştir.

Regalbuto için yapılan şiddetli muharebeler

Cezayir 4 (a.a.) — Regalbuto kalesinin İngilizler ve Kanadalılar tarafından zaptile neticelenen muharebe, Elalemeyn meydan muharebesindenberi cereyan edenlerin en şiddetlisi olmuştur. Muharebe meydanı Alman cesedlerile kaplıdır. Muharebe hakikaten çok dehşetli olmuştur.

Montgomery, Centuripe'yi zaptetmek için de en iyi dağcı erlerini kullanmış olduğu halde bunlar şehrin etrafında bulunan dağlardaki Almanların ve şehir sokaklarında çarpışan Alman askerlerinin mukavemetini kırmak için 3 gün uğraşmışlardır. Müttefik kıt'aları ilk defa şehre pazar gecesi girmişlerse de Almanlar şiddetli karşı taarruzlarla bunları dağlara sürmüşlerdir. Şehir sokaklarında bir evden diğer eve muharebeler olmuştur. Fakat İngilizler tekrar taarruza başlamış ve geceleyin cereyan eden muharebe çok kanlı olmuştur. Nihayet şehir zaptedilmiş ve İngilizler Simeto ırmağı ovasına çıkmışlardır.

Merkez kesiminde Amerikan ve Kanada kıt'aları Adrano istikametinde ilerlemektedirler. Adrano'nun işgali Alman kuvvetlerinin ikiye ayrılmasını intac edecektir. Ayni zamanda Kanadalılardan bir kol da Cateha-Nevo'da ehemmiyetli bir köprübaşı tesis etmiştir.

Sekizinci ordu ileri hareketi esnasında Catania'nın batısında Gerbini bölgesinde 13 hava meydanını işgal etmiştir. Yerde yakılan uçaklardan başka burada da yüzlerce av uçağı sağlam bir halde zaptolunmuştur. Bu suretle Müttefik hava üstünlüğü bir kat daha artmıştır.

Şimalde Amerikalıların ileri unsurları Torina ve Mistratta arasında Mihver hatlarına derinlemesine girmişlerdir. Bu sırada deniz kuvvetleri Catania ile Mesina arasındaki bütün sahil bölgesini şiddetli bir surette bombardıman etmişler ve Almanların ricatini kesmek için yollarla demiryollarını abluka altına almışlardır.

İtalyan tebliği

Roma 4 (a.a.) — Sicilya cephesinde dört gündenberi devam eden muharebe, merkez kesiminde Regalbuto ile Senturipe arasında bilhassa şiddetlenmiştir. Burada Mihver kıt'alarının pek azimli mukavemeti düşmanın tekrar ettiği kuvvetli yarma teşebbüslerinin muvaffak olmasına mâni olmuştur.

Mihver hava kuvvetleri kara ve deniz hedeflerini döğmek suretile muharebelere iştirak etmektedir.

«İtalya sür'atle barışa gidiyor!»

(Baştarafı 1 inci sahifede)

dir. Badoglio hükûmeti için en mühim mesele İtalyayı bu harbden asgarî zararla kurtarmaktır. Müttefiklerin de harbi bitirmek istediklerine şüphe yoktur. Fakat buna rağmen İtalyanın kayıdsız şartsız teslim olmasında ısrar ediyorlar. Müttefiklere göre, bir kaç şiddetli ve kat'î darbe ile bu gayeye erişmek mümkündür. Bilhassa İtalyan milletinin barışa karşı gösterdiği arzu göz önünde tutulacak olursa bu belki o kadar güç olmıyacaktır. Fakat bu birkaç şiddetli darbenin İtalyayı büyük bir kargaşalık içine atması da muhtemeldir. Halbuki Mr. Churchill'in de işaret ettiği gibi Müttefikler İtalyayı anarşi içinde bırakmak istemiyorlar.

Badoglio hükûmeti bu noktayı göz önünde tutarak Vatikan vasıtasile yapılan müzakerelerde mümkün olduğu kadar elverişli barış şartları koparmağa çalışıyor. Faşizmin sukutunu müsaid karşılıyan Vatikan çok manalı bir mutavassıt rolü oynamaktadır. Fakat İtalya «Pester Lloyd» un Roma muhabirinin de belirttiği gibi Müttefiklerden hiç bir teminat almamıştır.

İtalyada son durumun bariz vasfı ne Badoglio hükûmetinin ve ne de gazetelerin Almanyadan hiç bahsetmemeleridir. Almanyanın gerek kendi ve gerek Avrupa kalesinin müdafaası için hareket serbestliği temin etmek istediğine şüphe yoktur. Berlinin susmayı tercih etmesi de buna bir delildir. Acaba Avrupa kalesinin hakikî hududları nerede başlıyor? İtalya hiç olmazsa kısmen bu hududların dışında telâkki edilmektedir.

Budapeştede en ziyade alâkayı çeken mesele budur. Macaristan hâdiseleri çok yakından takib etmekte, Roma ve Berlinle daimî temas halinde bulunmaktadır.

Adanada sıtma kursu açıldı

Adana 4 (a.a.) — Her yıl Tıb Fakültesinden çıkan doktorlarımız için tertib edilmekte olan sıtma kursu bu seneki mezunlar için de dünden itibaren açılmış bulunmaktadır.

Vatikanda siyasî faaliyet gene arttı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Nezareti mekteb kitablarından faşist propagandasına aid bütün yazıların çıkarılmasını emretmiştir. Nisan ayı zarfında İtalyan üniversitelerinde yapılan bütün imtihanlar iptal edilmiştir. Buna sebeb de mümeyyizlerin faşist partisine mensub olmalarının şart koşulmasıdır.

Mussolininin köşkü sahibine iade ediliyor

Kahire 4 (a.a.) — Mussolininin resmî ikametgâhı olan Romada Torlonia sayfiyesindeki Duçe ailesinin bütün eşyası başka yere nakledilmiştir. Sayfiye, sahibi olan Prens Torlonia'ya iade edilecektir.

Mussolini'nin ecnebi bankalarda bir milyonu varmış

Londra 4 (a.a.) — Daily Sketch gazetesinin bildirdiğine göre Birleşmiş milletler, faşist zimamdarlarının tarafsız memleketlerdeki bankalara tevdi etmiş oldukları servetler hakkında bu memleketlere bir nota göndermek niyetindedirler. Bu paralar Mihver işgalinden en çok zarar gören memleketlere dağıtılacaktır. Mussolini'nin ecnebi memleketlerde bir milyon İngiliz lirasından fazla bir serveti olduğu söylenmektedir.

Sivil Almanlar İtalyayı terkediyorlar

Londra 4 (B.B.C.) — İsviçreden gelen haberlere göre, sivil Almanlar İtalyadan ayrılmağa başlamışlardır. Bugün Como ve Milânoda Almanları hâmil bulunan ilk tren bu şehirden Almanyaya hareket etmiştir.

Fransadaki İtalyan kıt'alarının da Almanlarla değiştirildiği öğrenilmiştir.

1000 kişi boğuldu

Bangkok 4 (T.P.) — Yağan şiddetli yağmurlar neticesinde nehirler taşmış ve 1000 kişi ölmüştür. Vijanagar şehri ve tekmil havalisi su altında kalmıştır. Ahmedabad ve Marvar'dan sular altında kalan mıntakaya tahlisiye ekipleri gönderilmiştir.

Suçlu kim?

(Başmakaleden devam)

tarif etmek gerek» dedikten sonra bunun çok güç olduğunu söylüyor ve şöyle bir muhakeme yürütüyor:

«İngilizlere göre Almanlar Lehistana taarruz ettiği günden itibaren harb suçlusu olmuştur. Fakat Stalin'e göre ancak Rusyaya taarruz ettiği günden sonra harb suçlusudur.»

Bu çok enteresan muhakemeyi üstad yazık ki kısa kesmiş. İngilizlere göre Almanlar Lehistana taarruz ettiği gün harb suçlusu olmuşsa, İngilizlerin nazarında Sovyet Rusyanın vaziyeti nedir? O günden bir hafta önce bu devlet suçlu sanılan Almanya ile pakt imzalamış ve Lehistanı onunla paylaşmamış mıydı? Suçlu sanılan Almanya ile Polonyanın taksiminde uyuşan Sovyet Rusya, 22 haziran 941 denberi, suçlu sanılmıyan, daha doğrusu kendini suçlu saymıyan İngilterenin müttefiki değil midir?

Sonra, İngiltereye ve Sovyet Rusyaya nazaran suçluyu tarife çalışırken ayni araştırmayı Almanya hesabına da yapmazsa, sayın Us, tarafsızlıktan çıkmış sayılabileceği için o küçük noktayı da unutmamak lâzımdı. Arkadaşımız o zahmete belki de (malûmu ilâm) olmasın diye katlanmamıştır. Almanyaya sorulursa harb suçlusu olarak o da elbette Demokrasileri gösterecek, hatta (ben onlara bir şey yapmadım. Harbi açan onlar) diyerek bu hususta şekil bakımından vesikalar bile ileri sürecektir.

Dün, sosyal bakımdan manasız bulduğumuz harb suçluları bahsi, görülüyor ki hak ve hukuk bakımından ele alındığı zaman da daha manalı değildir. Harb suçu adı altında yarının mağlûblarına bir ceza daha verilmek isteniyorsa, bundan doğacak netice, dün de söylediğim gibi insanlar arasındaki kin, nefret ve intikam duygularını bir kat daha artırmaktan başka bir şey olmıyacaktır.

NADİR NADİ

Ekrem Könîğin muhakemesi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

di Bakan'ın ifadelerinde, bir vakıadan bahsederken, mevzu, zaman, mekân gösterilmesi şartlarına riayet etmediğini, şahısları adeta mevhum olarak zikrettiğini, bu cümleden olarak, adresi ve hüviyetleri hakkında bir gûna malûmat vermediğini, fakat sonradan suiistimalleri yüzünden kısmen kurşuna dizildiklerini söylediği İspanyol mübayaat komisyonu azalarını, adı ve hüviyeti meçhul ve sadece Schneider'in eski mümessillerinden ve mühendis olduğu malûm bulunan bir şahsı, adı ve hüviyeti keza meçhul bir İspanyol dostu, adresi ve hüviyeti bilinmiyen ve yalnız Paristeki evi vaktile Türkiyeden gelmiş olduğu öğrenilen bir zatı, izahını teyid için ileri sürdüğünü, fakat malûm olmıyan bu şahısların ifadelerine müracaat imkânı bulunmadığını bildirdikten sonra sözlerine devamla, sahte varakalardaki mühür ve imzalarla hakikî mühür ve imzaları karşılaştırarak vukuf ehli sıfatile tetkikat yapan Dr. Behçet Kamay'ın, 11/2/1939 tarihli rporunda sahte varakalardaki mühür ve imzaların hakikî mühür ve imzalara hiç benzemediğini, aralarındaki farkın açık ve bariz bulunduğunu bildirdiğini söylemiş, sahte varakaların Ekrem Hamdi Bakan tarafından, Türkiye hükûmeti adına tayyare alıp İspanya hükûmetine satmak için kullanıldığının, ikrar, resmî tezkereler ve şahadet gibi delillerle sabit bulunduğunu, Ekrem Hamdi Bakan'ın sahteliği farkedilmediği yolundaki müdafaasının samimî olmadığını bildirmiş ve bu cihetin delillerini izah etmiştir.

Maznunun, müdafaasını hazırlamak üzere duruşma 13 ağustos cuma günü saat 9 a bırakılmıştır.

342 nci madde

(Ceza Kanununun 342 nci maddesinin birinci fıkrası şudur: Bir kimse resmen memur olmadığı halde 339 uncu maddede gösterilen suretlerle «tamamen veya kısmen sahte bir varaka tanzim eder veya hakikî bir varakayı tağyir ve tahrif ile ve bundan dolayı umumî veya hususî bir mazarrat tevellüd edebilirse, resmî bir varakada sahtekârlık yaparsa iki seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.)

Berline büyük hava akınları yapılacak

Washington 4 (a.a.) — Amerikalı tefsirciler Berlinin bir kaç haftalık hayatı kaldığına işaret etmekte ve geceler biraz daha uzayınca henüz meçhul olan bir ölçüde bu şehre akınlar yapılacağını söylemektedirler. Almanyanın hükûmet merkezine kolayca 15,000 ton bomba atılabileceği tahmin edilmektedir.

OREL DÜŞTÜ

Rus kuvvetleri dün şehre girdiler, sokak muharebeleri oluyor

Londra 4 (B. B. C.) — Bu akşam Moskova radyosunun bildirdiğine göre, Kızılordu Orel'e girmiştir. Şimdi şehirde sokak muharebeleri cereyan etmektedir. Fazla tafsilât alınamamıştır.

Bielgorod'da büyük bir meydan muharebesi başladı

Berlin 4 (T.P.) — Alman askerî mütehassısları tarafından bu akşam beyan edildiğine göre, Bielgorod bölgesinde Sovyetler savaşı son derece şiddetle zorlamaktadırlar. Ufak bir kesimde Sovyetler bir çok avcı tümenleri ve 5 tank tugayile mücadeleye girişmişler ve bunlar kuvvetli meydan muharebesi uçakları tarafından desteklenmiştir. Düşmanın üstün kuvvetlerine karşı büyük Alman uçak birliklerile karşı konulmuş, bunlar Sovyetlerin derin yarma hareketini önlemişler ve kendilerine ağır zayiat verdirmişlerdir. Yüzlerce Alman uçağının iştirak ettiği meydan muharebesi devam etmektedir. Fakat düşmanın başlıca kuvvetinin burada dahi şimdiden kırılmış olduğu ümid edilebilir.

Alman tebliği

Führerin umumî karargâhı 4 (T.P.) — Alman orduları başkumandanlığının resmî tebliği:

Mius cephesinde düşmanın kuvvetli yarma teşebbüsleri, hava generali Dessloch'un kumandası altındaki hava birlikleri himayesinde bulunan ve Mareşal Manstein ve piyade generali Hollidt'in kumandası altındaki Alman ordusu piyade ve tank teşkilleri ve S.S. birlikleri çetin savaşlar ve mukabil taarruzlarla Kuibişevo şimalinde hatlarımıza girmiş olan düşmanı mağlûb etmişlerdir. 2 ağustosa kadar bu savaşlarda 17,895 esir alınmış, 730 tank, 703 top ve 398 kumbara atıcısı ve müteaddid esliha ile mühim miktarda harb malzemesi iğtinam veya tahrib edilmiştir. Düşmanın verdiği ölü miktarı alınan esir miktarının bir kaç mislini geçmektedir.

Donetz cephesinde ve Bielgorod bölgesinde düşman kuvvetli uçak birlikleri himayesinde bir çok piyade tümenleri ve tank teşkillerile cepheyi yarmağa teşebbüs etmiştir. Bu teşebbüs, yapılan mukabil taarruzla durdurulduğu sırada Bielgorod'daki çetin savaşlar henüz bitmemiştir.

Orel cephesinde Bolşevikler ağırlık merkezi şehrin cenub batısında olan taarruzlarına devam etmektedir. Cereyan eden kanlı ve çetin savaşlar neticesinde bir çok tank tahrib edilmiş ve düşman püskürtülmüştür.

Ladoga gölünün cenubunda tank ve merkezi şehrin cenub batısında olan taarruzları mevzilerimiz önünde kırılmıştır. Hava birlikleri ve uçaksavarlarımız tarafından dün şark cephesinde yüksek sayıda Sovyet tankı imha edilmiş ve 118 düşman uçağı düşürülmüştür. Son iki gün zarfında şark cephesinde yalnız ordu ve S.S. teşkillerimiz tarafından 261 tank tahrib edilmiştir. Mourmansk göl mıntakasında Alman savaş uçakları 2 düşman sahil taşıtile bir Sovyet hücumbotunu batırmışlardır.

Ladoga gölü kesiminde

Berlin 4 (T.P.) — Ladoga gölü cenubunda Alman kıtaları 3 ağustos günü tanklar, piyade ve hava teşkillerile Rusların yaptıkları mevzii taarruzları püskürtmüşlerdir.

İki günde 261 tank tahrib edildi

Berlin 4 (T.P.) — 2 ve 3 ağustosta Alman kıt'aları şark cephesinde topyekûn 261 Sovyet zırhlı arabasını imha etmiştir.

Sovyet tebliği

Moskova 4 (a.a.) — Sovyet geceyarısı tebliği:

3 ağustosta Orel istikametinde harekâtta bulunan kıt'alarımız taarruzlarına devam ederek bir çok kesimlerde 6 ilâ 10 kilometrelik bir ilerleme kaydetmişler ve 50 den fazla meskûn yer işgal etmişlerdir.

Bielgorod istikametinde devriye faaliyeti ve ehemmiyetli mevzii muharebeler olmuştur.

Donetz havzasında, Vorochilovgrad'ın cenub batı bölgesinde düşman büyük kayıblara uğradıktan sonra hücularına nihayet vermiştir.

2 ağustosta 21 Alman tankı tahrib edilmiş veya hasara uğratılmıştır. Hava muharebelerinde ve uçaksavar top ateşile 180 düşman uçağı düşürülmüştür.

Von Mackensen terfi etti

Berlin 4 (T.P.) — Korgeneral Von Mackensen Orgenerallığa terfi etmiştir. Orgeneral Mackensen, birinci Cihan Harbinde meşhur olan Mareşal Mackensen'in oğlu ve halen Almanyanın Roma büyük elçisinin biraderidir.

Kızılordu mensublarına verilen maaş

Stockholm 4 (T.P.) — Economist gazetesinin yazdığına göre, Kızılorduda askere verilen maaşlar arasında çok farklar vardır. Bir asker 10 ruble, bir üsteğmen 1000 ruble almaktadır.

Suriye hududunda mühim bir kaçakçı yakalandı

Adana 4 (Telefonla) — Hatayda Ayindifle hudud karakolu tarafından Smit oğlu Vilyam Litel adında mühim bir kaçakçı yakalanmıştır. Kaçakçı, Suriyeye gitmek üzere pasaport almış, karısı ve ev eşyalarile birlikte Ayindifle karakoluna varmıştır. Vilyam Litelin elindeki yazı makinesi gümrük memurlarile muhafaza bölüğü teşkilâtının şüphesini çekmiş, yapılan araştırmada makinenin alt kısmına hususî olarak yapılıp yerleştirilen bir kutu içinde şunlar bulunmuştur:

250 Osmanlı altını, 4000 Türk lirası, 100 Suriye lirası, 18 tane kol saati, bir altın zincir, 14 elmas taşlı altın yüzük, 3 altın küpe, 2 elmas iğne, 4 tane altın saat, bir kutu içinde bir çok kıymetli taş.

New-Yorkta zencilerle büyük bir kavga

New-York 4 (a.a.) — Pazar günü, New-Yorkun Zencilerle meskûn olan Harlem mahallesinde vukua gelen bir arbede esnasında 5 kişi ölmüş ve 500 den fazla insan da yaralanmıştır.

Bir çok mağazalar yağma ve tahrib edilmiştir. Vukua gelen hasarın miktarı 5 milyon dolar tahmin edilmektedir. Bir çok kimseler tevkif edilmiş ve bir kaç saat içinde sükûn ve asayiş tesis edilmiştir.

Hâdiseler Arasında FELEK

Halkın vazifesi

Arasıra valilerden, belediye reisleri ve alâkalı memurlardan halkın ihtikâr gibi, hastalık mücadelesi veya umumî nizamın muhafazası gibi hususlarda hükûmet memurlarına yardım etmeleri hakkında öğüdler ve tavsiyeler dinliyoruz. Bunların içinde kulağa küpe olacak güzel sözler var. Halkımızın bu sözlerden faydalanmak istiyeceğine ve üzerine düşeni elinden geldiği kadar yapacağına eminim. Lâkin madalyanın öbür tarafı yani halkın da söyliyecekleri var ki bunları da dinlemek gerek. Eğer dinlemeden söylersek, sözlerimizin ne tesir yaptığını anlıyamayız. Medenî memleketlerin hepsinde halk umumî nizamı ilgilendiren işlere karışır. Bu onun sade vazifesi değil, hakkıdır da. Çünkü o nizamın bozulması kendisini de tedirgin eder.

Bizde böyle bir şey yapmağa imkân demiyelim ama pek de rahat bir saha yoktur. Tramvayda sigara içen adama müdahale ederseniz:

— Sen memur musun, ne vazifen? der

Benim başıma türlüsü geliyor. Fakat henüz yılmadım.

Geçende Üsküdarda tramvaydan inerken hem de önden inerken sürüsepet bir yolcu katarı biz inmeden gene önden binmeğe uğraşıyordu. Birisini bana yol vermesi için basamaktan indirmeğe mecbur oldum. Ben indikten sonra tramvaya binen herif «hayvan!» diye iltifat etti. Arabada bir de polis olduğunu söylersem vaziyeti daha iyi anlatmış olurum. Bu sözü işitince vapuru kaçırmak pahasına da olsa geri dönmek ve arabaya girmek lâzım geldi. Nihayet türlü türlü sırmalı tramvay memurları geldiler. Bizi ayırdılar, onu da ne yaptılar bilmem.

Haniya tramvaya binip inmenin bir usulü vardı? Ben bu usulü muhafazaya uğraşırken başım belâya giriyordu. Eğer hâdise biraz daha hâd şekil alsaydı işi gücü bırakıp cürmümeşhud peşinde koşacaktık.

Geçende bir Sirkeci otobüsüne bindim; Taksime gideceğiz. Rezalet efendim! Dolduk bire dolduk. Ben diyeyim elli, siz diyin altmış. Kapılar kapanmıyor. Bir posta müvezzii de basamakta resmî kılığile resmen nizamı ihlâl ediyor! Haniya basamakta gitmek yasaktı?.

Artık duracak yer kalmıyan otobüs ıklaya sıklaya rıhtımı geçerken tek sırmalı bir kontrol geldi. Bunlardan korkmalı. Gayretli olurlar. Aman bir meteliк kaçmasın diye en kalabalık yerlere girip halkı rahatsız etmekte cansiperane gayret ederler. Neme lâzım haklarını yemiyelim!

Araba o kadar kalabalıktı ki kontrol memuru girebilmek için kapının aralığından yolculara yalvardı:

— Biraz müsaade edin de kapı açılsın, içeri gireyim.

Biz birbirimize yapıştık, o da girdi. Artık böyle yerde bit mi gelir, pire mi gelir, hastalık mı sirayet eder siz düşünün! Ben gene mutadım veçhile dayanamadım. Şoförün arkasına gelen tahtaya yazılı levhayı gösterdim:

26 oturacak yer

14 ayakta yer

— Siz, dedim yalnız bilet mi kontrol edersiniz? Bu levhanın emrini de yapsanıza..

— O bize aid değil; seyrü sefer memurları kontrol etsin! dedi ve geçti. Ben daha bir sürü lâf ettim. Yolcular yan yan baktılar. Kontrol da içinden şüphesiz:

— Ne ukalâ adamlar var yahu! İşte ir yer bulmuşsun. Yoluna gitsene! dedi. Biz de çorba gibi çalkana çalkana Taksime vardık.

Halktan ne istiyoruz? Memurlara yardım mı? Lâkin evvelâ bu gibi umumî hizmet taifesine vazifelerini öğretelim. Kendi koyduğumuz nizamı kendi memurlarımızın ihlâl etmesine asla müsamaha etmiyelim. Ondan sonra halkın yardımını istiyelim. Bugünkü vaziyette böyle bir yardım etmek istiyenler benim vaziyetime düşerler. Ben dayanıklıyım, yüzüm tutuyor, aldırmıyorum. Çoğu mahcub olan halk bu duruma düşmeyi göze aldırmaz. Maksad da hasıl olmaz.

B. FELEK

Hamburg merkez kumandanına nişan verildi

Führerin umumî karargâhı 4 (T.P.)— Alman Devlet Reisi Hitler, Hamburg merkez kumandanı Tümgeneral Wahleye aşağıdaki telgrafı göndermiştir:

«Ağır tahriblere duçar olan Hamburg şehrinin idaresinde göstermiş olduğunuz fedakârlıkları takdir ile, harb liyakat salibinin şövalye rütbesini tevdi ettim.»

YENİ ESERLER

Perde ve Sahne

Daha nefis bir baskı ve daha dolgun bir münderecatla çıkmağa başlıyan bu güzel fikir ve sanat mecmuasının yeni sayısı; başta Muhsin Ertuğrul olmak üzere pek çok güzide imzaların yazıları, tiyatro ve sinema âlemine aid haberler ve resimlerle pek mükemmel şekilde intişar etmiştir. Hararetle tavsiye ederiz.

İktısadî Yürüyüş

Dört yıldanberi faydalı neşriyatile temayüz eden İktısadi Yürüyüş mecmuasının 87 nci sayısı gene çok zengin bir münderecatla intişar etmiştir. Bu sayıda bir çok profesörlerle maruf muharrirlerin yazıları vardır. Öğrendiğimize göre, mecmua, Fuar hakkında fevkalâde bir nüsha hazırlamaktadır. Bu sayıda bütün kadın muharrirlerimizin, İzmir mebuslarının ve bir çok başmuharrirlerin Fuar hakkında yazı ve makaleleri olacaktır. Bu sayıyı şimdiden okuyucularımıza tavsiye ederiz.

Türk Odentoloji

Doçent diş hekimi Feyzullah Doğruer tarafından neşredilen ve meslekî yazıları ihtiva eden bu mecmuanın on beşinci nüshası intişar etmiştir. Tavsiye ederiz.

Topuzun Kısmeti

Yazan Mahmud Yesari

No. 13

Eminönü, bomboş. Yük arabaları, zerzevatçı beygirleri Balıkpazarına doğru gidiyorlar.

Vakit vakit polis, bekçi düdükleri duyuluyor. Uzaktan bir motörün horultusu geliyor.

Balıkpazarında, otomobil, araba girmiyen daracık Balçık sokaktaki ardiyenin kapısı.. Küf, yağ, çuval, neft, gaz, balık, tuz, ispirto, karpit, is, sidik kokusu.

Topuz, iki kapı arasına küfesini atmış, başını dayamış; horul horul uyuyor.

Otomobillerin geldiğini gören bekçiler, polisler şaşırmışlardır. Mesele anlatılır.

Bekçi — Vay gurban, Hassonun kısmetine bakındı.

Polis — Hasana parasını vereceksenız; buradan da alır götürürsünüz. Çünkü, muhakkak bir vukuat çıkar.

Hacı Rükneddin — Elbette efendim. Nasıl bırakılır?.

Polis — Siz, akrabası mısınız?

Hacı Rükneddin — (Pişkin:) Sabatay Efendi, dostumuzdur, ahbabımızdır, ona yardım edelim, dedik.

Polis — Allah cümlenizden razı olsun.

Ardiye kapısının önüne giderler:

Polis — (Bağırır:) Hasan...

Sabatay — (Kısık kısık:) — Topuz Efendi...

Hacı Rükneddin — Paranın yüzü sıcaktır. Çabuk alışır.

Polis — (Bağırır:) — Hasan... Kalk!

Topuz — (Tatlı tatlı gerinir, kaşınır:) Ha, ne oliy?.

Sabatay — Topuz Efendi, kalk. (Elektrik fenerini cebinden çıkarır, Hasana çevirir:)

Topuz — (Gözleri kamaşır, korkarak sıçrar, kalkar:) Ulaa, ne oliyiz? Kimsiniz? Ne istisiniz?

Hacı Rükneddin — Sana para getirdik Topuz Efendi evlâdım.

Sabatay — Topuz Efendi.., Topuz Efendi....

Topuz — (Kapıya gelir, kalabalığı görür, şaşırır:) Ula, bir vuhuat mı var, ne ki?

Polis — Çık dışarı bir kere.

Topuz — (Küfesini alır) — Geliim.

Polis — Bırak küfeni.

Topuz — Yoh, bırahmam.

Hacı Rükneddin — Bırak.. Evlâdım; sana, artık küfenin lüzumu kalmadı.

Topuz — Niye kalmi?

...Sabatay — Sana, piyango çıktı.

Topuz — Vay anam, camgöz herif de burada.

Polis — Haydi çık.

Topuz — Küfemi bırahmam.

Polis — Efendilerle beraber gideceksin.

Topuz — (Aklı yatmış:) Yuh, sırtta mı taşınacak?

Polis — (Kolundan tutar, çeker:) Çık dışarı. Herkesi ayazda bekletme. (Sabataya:) — Burada para falan sayamazsınız. İşinizi otomobilde bitirin. Ben, arabanın numarasını alırım.

Topuz — Gufemi Aluya bırahırım, yeni gufedir.

Hacı Rükneddin — Hediye et arkadaşına.

Topuz — Ben, gufesiz ne yapacağım?

Sabatay — Biletine yüz bin lira çıktı.

Koço — Hık! Hık! Hık! Hık!

Topuz — Ula, buna ne oliy?

Hacı Rükneddin — Vakit vakit içi kabarır. Sen, küfeni bir arkadaşına hediye et. Beni dinle evlâdım.

Topuz — Bu adam, guzel goşi be!

Topuz — (Küfesini almıştır. Beraberce dar sokaktan çıkarlarken:) Gufemi ahan şu han kapısındaki Aloya bırahayım.

Hepsi — Peki... Peki...

(Karşı hanın kapısına gider; seslenir:) Alo... Uyi misin? Benim.. Ben... Haso... Topuz...

Ali — (Uyku dolu bir sesle:) Ula ne istisin?

Topuz — Galh ula... Yeni gufemi sana veriyorum.

Ali — (Sersem kalkmıştır:) Ben, senin gufeni ne ideyim. Çifte gufe ile çalışamam ki...

Topuz — Benim gufe ile çalışırsın. Beni gotürüler.

Ali — (Küfeyi alır, hemen bırakır. Polisi gürür:) Ula posta mı oldun Topuz?

Topuz — Vallahi ne olduhu bilmirem! Bilete çarpmış!

Ali — Bilet parası, gaç gun garın doyurur ki...

Topuz — Onu da bilmirim!

Ali — Haso, gel, gufeni bırahma. Onun yüzünden, az ekmek yimedin mi? Fehmeleme!

Topuz — (Ağlamağa başlar:) Alo, durgu deyi! Ben, bu gufeden çoh ehmeh yedim. Yoh, depemem.

Hacı Rükneddin — Evlâdım. Tepme. Arkadaşında emanet dursun. Bu da mı olmaz?

Topuz — (Gözlerini siler:) Alo, gufenin sol ipi guruşa kadar, ahlında olsun. (Yürür.)

Ali — Nereye gidisin, Haso?

Topuz — Bahalım. Ben de yeni örgeneceğim.

Katar, otomobillerin durduğu ara caddeye gelir. Sabatay, hemen otomobile gider, Topuzu alır. Üç ahpab çavuşlar da içeriye taksim oluverirler.

Sabatay — (Topuza:) Biletin yanında mı?

Topuz — (Gömleğinin arasında çıkarır:) Nah ,işte...

Sabatay — (Elleri titriyerek bileti alır:) Vay köpoğlu... Akşam bu bileti seçtiyi zaman, içinden yüldümdü: Bu enayi numaraya çıkmaz, diye. (Bileti otomobilin penceresinden silker:) Üstünde misafir yeziniyor!

Otomobildekiler, dışarıdakiler, «bilet» e meraktan çok, hürmetle bakarlar.

Topuz — Çıhan ne ki?

Sabatay — (Çantasını açar, paraları çıkarır:) Papeller...

Koço — Hık! Hık! Hık! Hık! Hık.

Hacı Rükneddin — Hak nefesin tutulsun.

Sabatay — (Paraları saymağa başlar:) Beş... On... On beş... Bu deste bin lira!

Topuz — Yoh, olmaz!.

Sabatay — Neden?

Topuz — Bin lira ,bu kadar kâğıda sığmaz!

Hacı Rükneddin — ,'Sığar, evlâdım sığar.

(Arkası var)

Teşekkür

Yüreğimizi dağlar ederek ebediyete göçen annemiz Hatice Armanın ölümünden ötürü yazı ve sözle yasımızı ortaklaşan dost ve akrabalarımıza, kabre kadar gelerek son teşyi vazifesine iştirak eden ve çelenk göndermek lûtfunda bulunan deniz kulübüne ve diğer arkadaşlarımıza sonsuz şükranlarımızın bildirilmesine gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

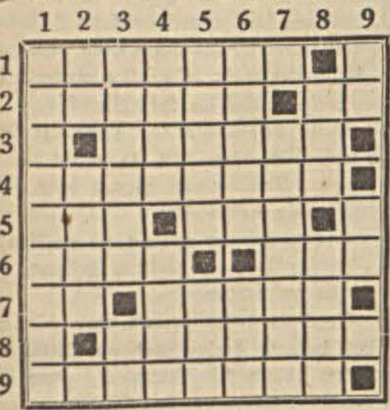
İhsan Uğurlu, Dr. Nazım Arman, Dr. Saadet Gören ve Dr. Kâmil Gören

RADYO

Bugünkü Program

7,30 Program	18,45 Fasıl heyeti
7,32 Jimnastik	19,00 Dış politika
7,40 Haberler	19,15 Dans mü. (Pl.
7,55 Müzik (Pl.)	19,30 Haberler
★	19,45 Konuşma
12,30 Program	20,00 Şarkılar
12,33 Müzik (Pl.)	20,15 Rad. Gazetesi
12,45 Haberler	20,45 Müzik (Pl.)
13,00 Şarkılar	21,00 Evin saati
★	21,15 Temsil
18,00 Program	21,45 Müzik (Pl.)
18,03 Fasıl heyeti	22,30 Geçmiş gün
18,30 Konuşma	22,35 Haberler
	22,50 Kapanış

BULMACA

Soldan sağa:

1 — Politika işlerile ilgili. 2 — Bir yere çöküş, nota. 3 — Filipinlerin merkezi. 4 — İhtiyarlığa doğru yol almış bulunan. 5 — Fasılar, çeçvrilince «hayat suyu» olur. 6 — Bir cins mobilya tahtası, bir emir. 7 — Duman kiri, kafa işlemesile ilgili. 8 — Bir şeyden fedakârlık şeklinde el çekme. 9 — Cenubi Afrikada bir İngiliz dominyonu.

Yukarıdan aşağıya:

1 — İşçi sınıfının hayatını yükselteceklerine kani olan parti üyesi. 2 — Bir hayvan, Anadoluda bir nehir. 3 — Ele tatlı bir zevk bağışlıyan, nota. 4 — Asyada bir göl, yassı bir hale getiren. 5 — Takdim eden, atalardan evlâdlara geçme yolu. 6 — Tanıdık, köpeğin bağırtılarından. 7 — Yeni bir dans. 8 — Şöhret, çevrilince dünya işlerini dinle ilgili görmeyen olur. 9 — Yunan harflerinden, içtiklerimizden.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

İstanbul Defterdarlığı ilânları

GAYRİMENKUL İLÂNI

Mükellefin ismi	Mahallesi	Sokağı	No.	Cinsi	Kıymeti	Teminatı	Hissesi
Yorgi Karayanı ve Kostantin Rigopolo	Çarşı	Surguççu han	1 13 26	Üç oda	936	71	Tamamı

Beyazıd şubesine borclu Yorgi Karayani ve Kostantin Rigopolodan Kostantinin mutasarrıf olduğu yukarıda yazılı emlâkinin 23/8/943 pazartesi saat 14,30 dâ birinci müzayedesi, 2/9/943 perşembe günü saat 14,30 da kat'i ihalesinin icrası mukarrer bulunduğundan talibİerin pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Eminönü kazası kaymakamlığı idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (7564)

GAYRİMENKUL İLÂNI

Mükellefin ismi	Kaza veya semti	Mahallesi ve sokağı	No.	Cinsi Miktarı	Kıymeti	Teminatı	Hissesi
Mehmed Şerafeddin Şimşek	Şehremini	Mollaşeref Dedepaşa	16	Arsa 250 M.	500	38	Tamamı

Fatih şubesine borclu Mehmed Şerefeddin Şimşeğin yukarıda yazılı emlâkinin 23/8/943 pazartesi günü saat 14,30 da birinci müzayedesi 2/9/943 perşembe günü saat 14,30 da kat'i ihalesi yapılacağından taliblerin pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Fatih kazası kaymakamlığı idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (7576)

GAYRİMENKUL İLÂNI

Mükellefin ismi	Kaza veya semti	Mahallesi ve sokağı	No.	Cinsi	Kıymeti	Teminatı	Hissesi
Refael Eli	Kadıköy Yeldeğirmeni	Rasimpaşa Uzunhafız	176	Kârgir apartıman	6600	495	Tamamı

Mercan Maliye Şubesine borclu Rafael Eli'nin yukarıda yazılı emlâkinin 16/8/943 pazartesi günü saat 14 te birinci müzayedesi, 26/8/943 perşembe günü saat 14 te kat'i ihalesi yapılacağından taliblerin pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Kadıköy kazası kaymakamlığı idare heyetine müracaatleri ilân olunur (7575)

GAYRİMENKUL İLÂNI

Mükellefin ismi	Mahallesi	Sokağı	No.	Cinsi	Kıymeti	Teminatı	Hissesi
Pipi Kıdaoğlu	Beyoğlu Yenişehir Karacasuyolu	Saksağan	24	Kârgir hane	2010	151	Tamamı

Mercan şubesine borclu Pipi Kıda oğlunun yukarıda yazılı emlâkinin 7/9/943 salı günü saat 16 da birinci müzayedesi, 17/9/943 cuma günü saat 16 da kat'i ihalesi yapılacağından taliblerin pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Beyoğlu kazası kaymakmlığı idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (7564)

GAYRİMENKUL İLÂNI

Mükellefin ismi	Mahallesi	Sokağı	No.	Cinsi	Kıymeti	Teminatı	Hissesi
Haralambos Pandelidis	Cihangir	Arslanyatağı	12 14	Kârgir iki ev	5895	443	Tamamı

Fatih şubesine borclu Haralâmbos Pandelidis'in mutasarrıf olduğu yukarıda yazılı emlâklerinin 7/9/943 salı günü saat 16 da birinci müzayedesi, 17/9/943 cuma günü saat 16 da kat'i ihalesi yapılacağından taliblerin pey akçelerini yatırarak makbuzlarile birlikte Beyoğlu kazası kaymakamlığı idare heyetine müracaatleri ilân olunur. (7565)

1 — Galata şubesine borclu Haykohi Boyacıyan'ın Galatada Necatibey câddesi 27 numaralı dükkânında mevcut lokanta demirbaş ve ev eşyasile Büyükadada Melek lokantasının keza demirbaş eşyası 6/8/943 tarih ve saat 10-11 de.

2 — Galata şubesine borclu Bedros Pamukyan'ın Galata Yenicami, Câmiicedid caddesi 53 numaralı dükkânda cıvata vesair hırdavat eşyâ ile dükkân demirbaşı 9/8/943 tarih ve saat 10 da.

Yukarıda gösterilen tarih ve saatlerde mahallinde satılacağı ilân olunur. (7563)

Mükellefin adı	Kazası, Semti meşhuru, mahalle ve sokağı	Kapı No.	Cinsi ve hissesi	Tamamının mukayyed kıymeti	Pey akçesi
Onnik Ambarcı	Beyoğlu, Şişli Cumhuriyet M. Havuzlubahçe sokak	18-20	720 M2 miktarında arsa Tamamı	2200	165

Galata Maliye şubesine varlık vergisinden borçlu Onnik Ambarcı'nın yukarıda mevkii, cinsi ve evsafı yazılı gayrimenkulü, Tahsili Emval Kanunu hükümleri dairesinde satılacaktır.

... İlk müzayedesi 9/9/943 perşembe günü saat 16 da ve kat'i ihalesi de 20/9/943 pazartesi günü saat 16,30 da yapılacaktır. İsteklilerin pey akçelerini muhtevi makbuzlarla birlikte Beyoğlu Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (7621)

Mükellefin adı	Kazası, Semti meşhuru, mahalle ve sokağı	Kapı No.	Cinsi ve hissesi	Tamamının mukayyed kıymeti	Pey akçesi
Pandeli oğlu Ligor Vrayko	Beyoğlu Pangaltı Rus yeni Değirmen	Yeni: 113 Taj : 105	Apartıman Tamamı	4248	319
» »	İnönü mahallesi Dolabdere	Yeni: 76 Taj : 26	Arsa (74 M2) 42/72	500	38
» »	»	Yeni: 78 Taj : 28	Arsa (65,25 M2) 8/9	125	10
» »	»	Yeni: 80 Taj : 30	Ahşab ev Tamamı	1080,	81

Kasımpaşa Maliye şubesine varlık vergisinden borçlu Pandeli oğlu Ligor Vrayko'nun yukarıda mevkii, cinsi ve evsafı yazılı gayrimenkulleri, Tahsili Emval Kanunu hükümleri dairesinde satılacaktır.

İlk müzayedesi 7/9/943 salı günü saat 16 da, kat'i ihalesi de 17/9/943 cuma günü saat 16 da yapılacaktır. İsteklilerin pey akçelerini muhtevi makbuzlarla birlikte Beyoğlu Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (7620)

Mükellefin ismi	Mevkii, mahallesi ve sokağı	Kapı No.	Cinsi ve hissesi	Tamamının mukayyed kıymeti	Pey akçesi
Agob Bahadır	Yeşilköy, Şevketiye İstasyon caddesi	6, 8/1	497,5 M2 miktarında müfrez arsa tamamı	995	75

Galata Maliye şubesine varlık vergisinden borçlu Agob Bahadır'ın yukarıda mevkii, cinsi ve evsafı yazılı gayrimenkulü, Tahsili Emval Kanunu hükümleri dairesinde satılacaktır.

İlk müzayedesi 13/8/943 cuma günü saat 14,30 da ve kat'i ihalesi de 24/8/943 salı günü saat 14,30 da yapılacaktır. İsteklilerin pey akçelerini muhtevi makbuzlarla birlikte Bakırköy İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (7619)

Mükellefin adı	Kazası, semti meşhuru, mahalle ve sokağı	Kapı No.	Cinsi ve hissesi	Tamamının mukayyed kıymeti	Pey akçesi
Hayık Gülyan	Beyoğlu, Pangaltı. Bozkurt eski Rus yeni Türkbeyi sok.	24	Hane Tamamı	3600	270

Tarlabaşı Maliye şubesine varlık vergisinden borçlu Hayik Gülyan'ın yukarıda mevkii, cinsi ve evsafı yazılı gayrimenkulü Tahsili Emval Kanunu hükümleri dairesinde satılacaktır.

İlk müzayedesi 9/9/943 perşembe günü saat 16 da ve kat'i ihalesi de 20/9/943 pazartesi günü saat 16,30 da yapılacaktır. İsteklilerin pey akçelerini muhtevi makbuzlarla birlikte Beyoğlu Kazası İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (7622)

İLÂN

Satışa arzettiği biber üzerine etiket koymamak suretile millî korunma kanununa muhalefetten suçlu Kadıköy Vişne sokak 13 No. da ve Yağlıkçı sokak 54 sayıda manav Gaffar oğlu Davud Gülertem Üsküdar millî korunma mahkemesinin 7/7/943 tarih ve 413/356 sayılı kararile 25 lira ağır para cezasile mahkûm edilmiştir.

İLÂN

Fazla fiatla börülce satmak suretile millî korunma kanununa muhalefetten suçlu Şair Naili sokak 41 No. da mukim Ahmed oğlu Hüseyin Sert Üsküdar millî korunma mahkemesinin 14/5/943 gün ve 88/276 sayılı kararile elli lira ağır para, 15 gün dükkân kapatma ve bu müddet ticaretten men ve gazete ile ilân cezalarile mahkûm edilmiştir.

Çimentonun Serbest Döviz Akreditif Listesine İthal Edildiği Hakkında

İthalâtçı ve İhracatçı Birlikleri Umumî Kâtibliğinden:

Çimentonun da serbest döviz akreditifle ithal edilebilen maddeler listesine ithal edildiği Ticaret Vekâletinin iş'arına atfen ilân olunur.

SAFRANBOLU Noter muavinliğinden:

İhtarname hulâsası

İhtar yapan: Karabükte Türkiye demir ve çelik fabrikaları müessesesi umumî vekili avukat Bürhan Arat.

İhtar yapılanlar: İstanbul, Beyoğlu, Tozkoparan, Tepebaşı caddesi, 32/1 numarayı ikametgâh gösteren fakat orada bu namda kimse olmadığı şerhile tebliğ varakası bilâtebliğ geri gönderilen, müteahhid Rüştü Özalemdar; İstanbul, Galata, Billûr sokak, Taptas han, 13 numarayı ikametgâh gösteren fakat altı ay evvel Bandırmaya gittiği ve adresi bulunmadığı şerhile tebliğ varakası bilâtebliğ geri gönderilen müteahhid Nusret Hamdi Tekyeli.

Tebliğin mevzuu: Muhatab mumaileyhima Türkiye demir ve çelik fabrikaları müessesesine elli ton grafit teslimini taahhüd eyledikleri halde, taahhüdlerini ifa eylemediklerinden 13/2/943 tarihli ihtarname ile kendilerine verilen mehil çoktan geçmiş olduğundan verilen teminatları irad kaydedilmiş ve mukavelenin fesholunmuş bulunduğu, teahhur tazminatı ile nam ve hesablarına mubayaadan mütevellid zarar ve ziyanı müessesenin ayrıca istemek hakkı mahfuz bulunduğundan, ibarettir.

Binaenaleyh asıl tebliğ varakası mahkeme divanhanesine yapıştırıldığından H. U. M. kanununun 142 nci maddesi mucibince tebliğ makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. 15/7/1943

Safranbolu Noter muavini Ali Mürteza Özay

Niğde Valiliğinden:

KAPALI ZARF USULİLE

1 — Eksiltmeye konan iş: (Bor-Aksaray yolu) 87,000 — 91,028 kilometreleri arasında 4028 metrelik şose inşaatıdır.

İnşaatın keşif bedeli 63068 lira 83 kuruştur.

2 — Bu işe aid şartnameler ve evrak şunlardır:

a) Eksiltme şartnamesi.
b) Mukavele projesı.
c) Bayındırlık işleri genel şartnamesi.
d) Tesviyei türabiye ve şose kârgir inşaata aid fenni şartname.
e) Hususî şartname.
f) Keşif cetveli, silsilei fiat cetveli, metraj cetveli, grafik vesair evrak.

İstiyenler bu şartname ve evrakı bedelsiz olarak Nafıa Müdürlüğünde görebilirler.

3 — Eksiltme 11/8/943 tarihine müsadif çarşamba günü saat 15 te Niğde hükûmet binası dahilinde Vilâyet Daimî Encümeninde yapılacaktır.

Eksiltme kapalı zarf usulile yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 4403 lira 44 kuruşluk muvakkat teminat vermesi lâzımdır.

6 — İsteklilerin eksiltme gününden en az 3 gün evvel Niğde Vilâyetine müracaat ederek ibraz edecekleri malî ve fennî referans mukabili (Niğde Nafıa ehliyet vesikası Komisyonundan alacakları vesikayı ibraz etmeleri şarttır.

7 — Teklif mektubları yukarıda yazılı saatten bir saat evveline kadar Niğde Vilâyeti Daimî Encümeninden makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların da nihayet 3 üncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (7222)

Buz ve süt makineleri alınacaktır.

Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu Umum Müdürlüğünden:

Ankarada Soğuk hava deposu Dalaman ve Karsta süthaneler inşa ettirilecektir.

Tesisatın 1 şubat 944 tarihine kadar Türkiyeye ithal edilmesi şarttır.

Talibİerin şartnameyi almak üzere Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu Umum Müdürlüğüne müracaatleri. (7411)

Gazi İstasyonu — Orman Çiftliği

Emniyet Sandığı ilânları

EMNİYET SANDIĞI MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

1 — Sandığımızda münhal memuriyetler için müsabaka ile memur alınacaktır.

2 — Müsabakada kazananlar 3659 No.lı kanuna tevfikan tavzif edileceklerdir.

3 — Müsabaka imtihanı 26 ağustos 943 perşembe günü saat 14 te Sandığın Cağaloğlundaki binasında yapılacaktır.

4 — Talib olanların şeraiti öğrenmek için Zat İşleri ve Levazım Servisine müracaatleri ilân olunur. (6939)

Maarif Vekilliğinden:

1 — Erkek orta san'at okullarile Erkek san'at enstitüleri için lüzumlu elektrik malzemesi bobin telleri, elektrik motörleri, elektrik ölçü aletleri vesaire kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

2 — Muhammen bedeli 49700 lira olup muvakkat teminat 3727,50 liradır.

3 — Fennî evsaf ve şartnamesi tatil günleri hariç mesai saatleri dahilinde her gün Büyük Evkaf apartımanı 4 üncü katta Vekillik Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğünde görülebilir.

4 — Eksiltme 9/8/943 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 15 te Büyük Evkaf apartımanı 4 üncü katta Vekillik Erkek Teknik Öğretim Müdürlüğü dairesinde toplanacak olan arttırma, eksiltme ve ihale komisyonunca yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye gireceklerin kanunun icab ettirdiği vesaikle birlikte muayyen gün ve saatte komisyona müracaatleri.

6 — Zarfların ihale saatinden bir saat evvel Komisyona verilmesi veya gelmiş olması şarttır. (6895)

Belediye Sular İdaresinden:

Yeni yapılan terfi merkezinde yapılacak ameliyat dolayısile Yenimahalle. Anadoluhisarı, Çengelköy, Kandilli, Kuzguncuğa su tevziatının 6/8/943 cuma günü sabah saat 9 dan akşam 18 e kadar kesileceği muhterem ahaliye ilân olunur. (7618)

İstanbul Belediyesi İlânları

Bebek - İstinye yolu üçüncü kısım köprü, rıhtım ve şose inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 150,000 lira ve ilk teminatı 8750 liradır. Mukavele, eksiltme, Nafia işleri umumî, hususî ve fennî şartnameleri, proje ve keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak 750 kuruş mukabilinde Vilâyet Nafıa Müdürlüğünden alınacaktır. İhalesi 12/8/943 perşembe günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır.

Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları, ihale tarihinden 3 gün evvel Vilâyet Nafia Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet, imzalı şartname ve teferruatı ve kanunen ibrazı lâzım gelen diğer vesikalarile 2490 No. lı kanunun tarifatı çevresinde hazırlıyacakları teklif mektublarını ihale günü saat 14 de kadar Daimî Encümene vermeleri lâzımdır. (7234)

Keşif bedeli	İlk teminatı	Şartname ve teferruatı B.	
18672,96	1400,47	93	Haseki caddesinde kaldırım tamiratı
29766 00	2232,45	1,49	Keresteciler-Eyüb arasındaki yolun tamiri

Keşif bedellerile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Mukavele, eksiltme, Nafia işleri umumî, hususî ve fennî şartnameleri, proje ve keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak hizalarında gösterilen bedeller üzerinden Belediye Fen İşleri Müdürlüğünden alınacaktır.

İhaleleri 12/8/943 perşembe günü saat 15 te Daimî Encümende yapılacaktır.

Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları, ihale tarihinden 8 gün evvel Belediye Fen İşleri Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet, imzalı şartname ve teferruatı ve kanunen ibrazı lâzım gelen diğer vesikalarile birlikte 2490 No. lı kanunun tarifatı çevresinde hazırlıyacakları teklif mektublarını ihale günü saat 14 de kadar Daimî Encümene vermeleri lâzımdır. (7233)

Ankara İkinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Ankara Doğanbey mahallesinden Nurtopu sokak 9 No. da Mehmed Arman tarafından Ankara Samanpazarı Çimentepe mahallesi Öz sokak 14 No. da Seyfeddin Güven ve Naciye Güven aleyhlerine mahkememize açılan izalei şüyu davasının yapılan duruşmasında:

Her iki müddeaaleyhin ikametgâhlarının meçhuliyetine binaen davetiye ve dava arzuhali hulâsası ilânen tebliğ edildiği halde mahkemeye gelmediklerinden Seyfeddin Güvenle Naciye Güven haklarında gıyab kararının ilânen tebliğine ve duruşmanın 9/8/943 pazartesi günü saat 9 a talikına karar verilmiştir.

Mezkûr tarihte mahkemeye gelmeniz veya bir vekâletnameli bir vekil göndermediğiniz takdirde duruşmıya gıyaben devam olunacağı gıyab kararı yerine kaim olmak üzere ilân olunur. (2063) (7224)

Mersin Belediye Reisliğinden:

200 liraya kadar aylık verilmek üzere bir bahçeler şefi tayin edilecektir. Bu vazifeye talib olanların park ve sokakları çiçeklemek ve ağaçlamak ehliyetini haiz olduğuna dair vesikalarile birlikte Mersin Belediye Reisliğine müracaat eylemeleri ilân olunur. (7399)

Maltepe Belediye Riyasetinden:

Maltepede sebze iskelesi tamir ettirilecektir. Talib olanların şeraiti öğrenmek üzere Belediyeye müracaatleri ilân olunur. (7554)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli (2616) iki bin altı yüz on altı lira olan (218) iki yüz on sekiz aded tükrük hokkası, (12 ağustos 1943) perşembe günü saat (14,30) on dört otuzda Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (196) yüz doksan altı lira (20) yirmi kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (7283)

NAKLİYAT İLÂNI

İSTANBUL VAKIFLAR ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Alemdağı Vakıf ormanından Alemdar köyü ile Sultan Çiftlik köyündeki depolara 4 - 5 kilometre mesafeden araba ile ve bu depolardan Üsküdara kamyonla nakliyat yapılacaktır.

Araba ve kamyonları olanların 5/8/943 gününe kadar Çemberlitaş Vakıflar sokakta büromuza müracaatleri (7280)

Sıhhat ve İ. M. Müdürlüğünden:

İstanbul sari hastalıklar mücadelesinde istihdam edilmek üzere 140 lira ücretle bir tabib alınacaktır. İsteklilerin Sıhhat Müdürlüğüne müracaatleri. (7497)

Adalar Malmüdürlüğünden:

Kıymeti Lira K.	No.	Cinsi	Sokağı	Mahallesi	Sahibinin İsmi
1840	2/2	Ahşab ev	Zağanospaşa	Büyükada	Mose Alyanak

Varlık vergisi borcundan dolayı arttırmıya çıkarılmış olan yukarıda yazılı evin 16/8/943 pazartesi günü saat 14 te birinci ihalesi yapılacaktır. İsteklilerin Adalar İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (7338)